

II. évfolyam

Budapest, 1928 február 18

7. szám

Délibáb

20
fillér

Megjelenik minden szombaton

Honfay Hanna, a „Nászéjszaka” női főszerepében

Déliab

Ebben a számban...

Ebben a számban a „Déliab” a

Dybuk

ismertetését közli. Tartalmát, meséjét, képeit, bírálatát. A világjáró jiddis darabot minálunk tudvalevően a cikkeknek, vitatkozásoknak egész irodalma előzte meg. Soha darabról a premiére előtt nem beszéltek annyit, mint a „Dybuk”-ról. Most a „Déliab” beszél róla premiére után. Aki tisztában akar lenni a „Dybuk”-kal, azt legjobban a „Déliab” tájékoztatja róla.

Másik e heti szenzáció

Molnár Ferenc a „Déliab”-ban nyilatkozik először új darabjáról, a „Hallali”-ről.

Ez a Molnár-intervjú több közönséges intervjúnál, mert

Molnár Ferenc a „Déliab”-ban bekonferálja az új Molnár-darabot,

amely szerinte a „Hattyú” és a „Játék a kastélyban” csapásain halad. Minden biztonnyal sikerben is. Sőt: túl fog tenni még ezeknek a Molnár-daraboknak világsikerén is.

Csathó Kálmán Lillája a Nemzeti Színház és Bajor Gizi legfrissebb sikere

következő cikkünk témája. Ez a nobilis magyar darab, amely a színpadon megélevenedő Csokonai Vitéz Mihály dicsőséges és fájdalmas alakját, a tragikumában is bűbajos Lilla szerelmét, bizonyára nemcsak egy szezon sikere, hanem maradandó érték lesz a Nemzeti Színház színpadán. Az induló siker mellett foglalkozik a „Déliab” egy már kialakult, a budapesti közönség tudatába réges-régen átment sikerrel.

A Belvárosi Színházban soron van a „Nászéjszaka” — gyémántlakodalma, a 75-dik előadás.

Imponáló szám a mai Pesten, a mai gazdasági viszonyok között. De a „Nászéjszaka” bebizonyította, hogy

nines konjunktúra és nincs dekonjunktúra, a jónak mindig sikere van.

A közönség szeret mulatni, szeret szórakozni. A közönség hálás minden jó viccért, minden ötletes muzsikáért, minden jó színészi alakításért, mindenért, ami jó, kedves, friss, ötletes. És hogy éppen operettéről van szó és operettsikerről, megkérdeztük annyi régi siker hallgatag szerzőjét, sőt hallgatag zeneszerzőjét, Rényi Aladárt, hogy

miért nem dolgozik ?

A „Kis gróf” szerzőjének válasza egyszerű:

nehéz új magyar librettót kapni.

A librettisták oly kevesen vannak, hogy meg kell bocsátani köztük nemcsak az apagyilkosnak, hanem még a poéngyilkosnak is, aki pedig van, az vagy nem dolgozik, vagy ha dolgozik, az lassan dolgozik, hogy előre is kedvét veszi a zeneszerzőnek, elhervasztja, mélabússá teszi őt. Mire a zeneszerző megkapja a szöveget, amire komponálhatna, már régen elvesztette ihletét és munkakedvét.

Móricz Zsigmond „Uri muri”

című vígjátéka a Vigszínház következő ujdonsága. Erről közöl a „Déliab” egy párbeszédés riportot, ami maga olyan, mint egy kis darab. Párbeszédés, bele-

A
**PESTI
 HIRLAP
 VASÁRNAPJA**

A LEGNAGYOBB
 MAGYAR LAP

32 OLDALAS

PÁRATLANUL
 GAZDAG
 VASÁRNAPI

INGYEN

MELLÉK-
 LETE

Eb
 ismer
 képeit
 rabol
 vitatko
 meg.
 beszélt
 Most
 — ut
 Dybu
 kájékoz
 Más
 Moln
 nyila
 Ez a
 intervju
 Moln
 beko
 amely s
 a kastél
 bizonyny
 tenni m
 világsik
 Csath
 Szính
 következ
 magyar
 elevenedé
 séges és
 ban is bi
 nemcsak
 radandó
 színpadá
 foglalkoz
 alakult,
 réges-rége

szól a szerző, az ujságíró, a szereplő színész és egészében adja azt a boldog és friss izgalmat, amit minden magyar darab színpadi próbája jelent.

A mulatságos Dénes Oszkár élet-története

következik most, akin a pestiek annyit nevetnek, elmondja, hogyan jutott odáig, hogy másokat megnevettethessen. Dénes Oszkár groteszk önvallomása: út a színpadig, út a sikerhez.

A revük tiszavirágai szerepelnek egy másik cikkben. A görlok tűndöklése és hanyatlása

a témája ennek a cikknek. Aranyfüst. Fény mellett az árnyék. Tört pezsgőspohár, hervadó virág, szakadt selyempipő.

Hallja, maga skót! — című, máris rendkívül népszerű rovatunk

a legfrissebb pesti színházi híreket és pletykákat

hozza érdekesen és izlésesen. De mindenki, aki a filmet szereti, el fogja olvasni két cikkünket, amelyik közül az egyik

Konrad Veidt és a nők

címen a nagy mozigazda érdekes magánéletéről szól és a második, amelyik elmondja, hogy

Charlie Chaplin újra nősül.

A világ legnagyobb tragikomikus művészből, alig bontotta fel régi házasságát, újra férj lesz. Igérjük, hogy a „Délbáb”, amely most Chaplin új házasságáról ír, ha majd aktuális lesz, írni fog Chaplin új válópöréről is, hisz a nagy Charlie, úgy látszik, azért nősül olyan szorgalmasan, hogy még szorgalmasabban válhasson.

A becsületrendes bohócok

című cikk a varieté világába visz, éppen úgy, mint az a másik színes tudósítás, amely

orosz emigránsokat

mutat be, akik most

párizsi varietékben keresik kenyerüket.

Egy cikkünk

a szépség gyakorlati tudományára oktat,

egy másik a

lovasearoussel

híreit és képeit adja.

Végül a műkedvelők ajándékának szántuk a

Hol a gyerek ?

című

Békeffy—Vadnay

egyfelvonásost.

*

Ebben a számban ezek vannak.

Gerő Erzsébet és Szeghő Endre a „Dybuk”, -ból

A „Dybuk” útját az egész világon végigkísérte a siker és szerzője, An-Ski még az első előadását sem érthette meg.

Ennek a sikernek és a szerző tragédiájának a hatása alatt ültünk le az Uj Színház nézőterén, hogy a „Dybuk” főpróbáját végignézzük. Már az előadás megkezdése előtt lehetett látni, hogy nem közönsépes színházi estről van szó. A közönség minden tagja a darab témáját tárgyalta és egyes helyeken parázs viták keletkeztek. A nézőtérén meglepően sok komoly színházi ember volt látható, Hevesi Sándor, Jób Dániel, Móricz Zsigmond, Rákosi Jenő, Komor Gyula és sok más irodalmi ésszínházi kapacitás ült a páholyok mélyén és a széksorok között és a függönyfelgördülése után visszafaftott lélekzettel figyelték a darab menetét.

*

Az első szín az ősrégi és már félig földbesüppedt brinnitzi imaház belsajét mutatja. Éjfélfelé jár az idő és a misztikus világításban imbolygó alakok imádkoznak. Az egyik sarokban misztikus történeteket mesélnek csodátévő rabbik bölcsességéről és gazdagságáról, de hamarosan világi témára terelődik a beszéd. Egy gazdag keres-

kedőről, Szenderről (Szeghő Endre) beszélgetnek, aki már háromszor próbálta eljegyezni a leányát, de igyekezete mindig meghiúsult. A beszélgetőktől távol izgatottan figyel fel erre a témára egy fiatal, tudós jesiva-növendék, Chanan (Baló Elemér). Chananról azt beszélnek, hogy a kabala tiltott tudományának a rabja lett. Törhetetlen erővel hisz a titokzatos szellemekben és démonokban

Baló Elemér (Chanan) és Szabados Piroska (özvegyasszony) a „Dybuk”-ban (Harsányi felv.)

Bársony István (Reb Mendel) és Szeghő Endre (Szender) a „Dybuk”-ban

és ezeknek a segítségével akarja megkapni a gazdag Szender leányának, Leának (Gerő Erzsi) kezét. Chanan vitát kezd egy másik jesiva-növendékkel, Enoch-al (Molnár József) és megtudjuk, hogy Chanan a bűnben is Isten egy szikráját látja. Megtudjuk, hogy pontosan betartja a kabalarendelte rituális bűntöket, jeges fürdőket és az önsanyargatást. Enoch vissza akarja vezetni Chanant a talmudhoz. A vitát Lea megjelenése szakítja meg, aki egy általa készített frigyládatakaró ürügye alatt csak azért jött, hogy titkos szerelmét, Cha-

nant láthassa. Alig távozik a szerelmes leány, megjelenik Szender és boldogan ujságolja, hogy sikerült Leának vőlegényt szereznie. Chanan e hírre megrendül. Azt hitte, hogy a szellemek segítségével most is — mint más eddig háromszor — sikerül megakadályoznia Lea eljegyzését és most minden összeomlott. Amíg a többiek vígan isznak áldomást az új párra, énekelnek és táncolnak, addig Chanan rettenetesen szenved és ismét a kabala szellemeihez fordul. Bepillant Rasziel angyal könyvébe, ahol bűvös szót talál és holtan vágódik el a tóraláda előtt.

A második szín Brinitz piactere. Egyik oldalon a templom, szemben vele Szender háza, ahol már nagyban folynak a lakodalom előkészületei. Lea idegen vőlegényét várják, Manassét (ifj. Toronyi Gyula). Régi szokás szerint megjelennek a lakodalmas háznál a környék koldusai és a bénák, hogy az örömapa asztalánál egyenek

Gellért Lajos a „Dybuk” Mesulah szerepében (Harsányi felv.)

a sze-
ler és
Leá-
an e
ogy a
s —
ikerül
ét és
íg a
az új
addig
ismét
illant
úvös
tóra-

tere.
nben
yban
etei.
Ma-
szo-
lmas
nák,
enek

Somlay Artur Azriel rabbi szerepében An-Ski „Dybuk“ című darabjában (Harsányi felv.)

és táncoljanak a menyasszonnyal. Lea ájúldozva esik egyik koldus kezéből a másikba. Piszkos, rongyosruhájú némberek ölelgetik és barátnőinek kell kiragadni őt a koldusok kezei közül. Lea végre egyedül marad s ekkor mögötte terem a darab legkülönösebb alakja, a Mesulah (*Gellért Lajos*). Egy ember, aki „el van küldve”... A Mesulah aztán elmondja Leának, hogy azok, akik nem tudták végigélni életüket és fiatalon haltak meg, kóborló lelkek, *dybukok* alakjában egy élő testbe vándorolnak, hogy ott éljék le hátralévő életüket. Lea, akit lelke mélyéig megrázott Chanan korai halála, szomjasan issza a Mesulah szavait. Esteledik és a vőlegény is közeledik. Lea — régi szertartás parancsa szerint — elmegy elhunyt anyja sírjához, hogy lelkét meghívja

az esküvőjére. Chanan sírját is meglátogatja és őt is meghívja. A temetőből ájultan hozzák vissza, megérkezik a vőlegény is és már csak az esküvői sátor alá kellene állni, amikor Lea arca hirtelen eltorzul és megtagadja az engedelmességet és Chanan hangján kezd kiáltozni. A násznép rémülten állapítja meg: „a menyasszonyt megszállta a *dybuk*!”.

A harmadik felvonás Mitropolében, a csodarabbi házában játszódik le. Ide hozzák Leát, hogy a rabbi, Azriel (*Somlay Artúr*) üzze ki belőle a *dybukot*. Azriel megkísérli a kiűzést, de a szellem ellenáll a rabbi parancsának. Erre Azriel rabbitanácsot hív össze, amely előtt megjelenik Nissán (Chanan apja) szelleme és bevádolja Szendert, hogy fogadalmát nem tartotta be. Fiatal

korukban ugyanis megfogadták, hogy gyermekeiket egymáshoz adják. Szender ezt nem tartotta be. Ezért szállta meg fia szelleme Leát. Azriel ekkor ítéletet mond Szender felett, hogy Nissán és Chanan szellemeit kiengeszelje. De újabb kísérlete is meddő, a *dybuk* nem távozik el Leából. Végre Azriel az utolsó eszközhöz nyúl, elmondja a nagy átkot Chanan szellemére és a *dybuk* engedni kénytelen és elhagyja Lea testét. Ekkor Azriel — aki maga is kimerült, — egyedül hagyja a meggyötört Leát és intézkedik, hogy a multkor elmaradt esküvőt azonnal tartsák meg. Leának azonban megjelenik Chanan szelleme és boldogan egyesülnek a halálban.

*
A darab minden szereplője tudása legjavát adta, a rendezés kifogástalan.

T. Halmay Margit (*Frade*) és Gerő Erzsébet (*Lea*) a „*Dybuk*”-ban
(Harsányi felv.)

Molnár Ferenc a Délibábbbban mondja el először új darabjának meséjét

Molnár darabjának hét szereplője van, akik közül hat vendég — Négy külföldi színház mutatja be egyszerre a Hallali-t.

Az elmúlt hétfőn lázas sürgés-forgás volt a Magyar Színházban. Ekkor kezdte meg Molnár Ferenc a színpadírás legkitűnőbb nagymestere, új darabjának próbáit.

Könyvtárszobájának egyik sarkában ülünk Molnár Ferencel, aki finom és halk hangján a következőket mondta — legelőször a „Déliab”-nak — új darabjáról.

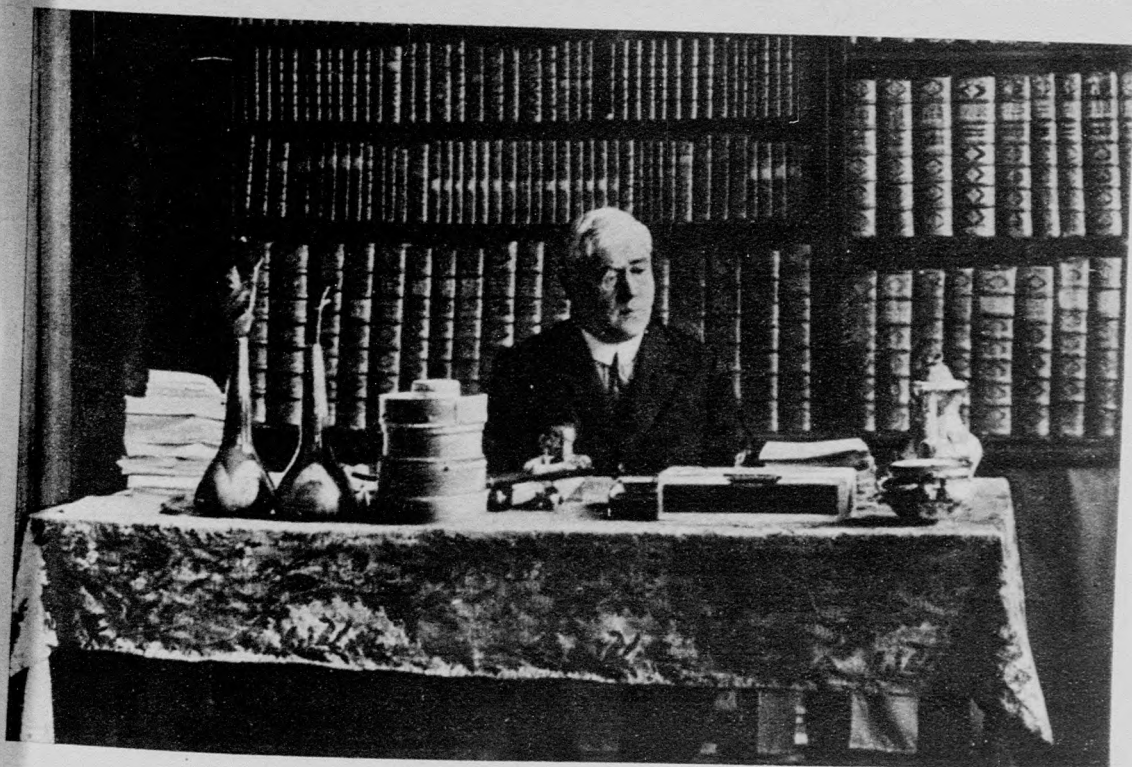
— Darabomnak még mindig nincs végleges címe — kezdi Molnár Ferenc. — Ideiglenesen ez az új háromfelvonásos vígjátékom a „Hallali” címet viseli, de nem valószínű, hogy meg is maradok emellett. Ez a szimbolisztikus cím különben fedné darabom témáját, mert hiszen mind a három felvonáson keresztül hajtóvadászat folyik egy nemes vadra, egy délceg magyar huszárkapitányra, aki fölött már-már megfújják a diadalmas hallalit, de az utolsó pillanatban a vad, illetve a huszárkapitány lesz a győztes.

A „Hallali” kalandos szerelmi történet, amely tisztára a szerelemben oldódik

fel és oldódik meg. Cselekményét egy pár szóval el lehet mondani. Egy magyar huszárkapitányról szól a történet, akit egy osztrák arisztokrata társaság lenéz és kigúnyol csupán azért, mert nem nemes ember. Ezt a gőgös társaságot teszi csúffá ez a „paraszt”, hogy aztán egy elegáns gesztussal mindörökké faképnél hagyja őket.

A darabnak mindössze hét szereplője van. Góthné Kertész Ella, egy szókimondó öreg hercegnőt játszik, akinek a lányát, egy gőgös, büszke fiatal özvegyasszonyt Gombaszögi Frida személyesít meg. Az osztrák generális — Gombaszögi apja — aki az udvarnál nagy hivatalt visel, Góth Sándor lesz. Egy osztrák csendőralezredes figuráját Hegedűs Gyula alakítja. Az üldözött vad — a magyar huszárkapitány — szerepét Kiss Ferenc kelti életre. Zala Karola egy csipős — az udvar körül lebzselő — grófnőt; Stella Gyula pedig egy régi-módi finom osztrák arisztokratát visz a színpadra.

A darab miliője osztrák. Nem maga az udvar, hanem a körülötte élő és az

Molnár Ferenc dolgozószobájában (Harsányi felv.)

udvari befolyással dicsekvő társaság, akiknek a szemében a legnagyobb bűn, ha valaki paraszt származású.

A „Hallali”-t berlini kinntartózkodásom alatt irtam, aránylag nagyon rövid idő alatt és minden igyekezettel azon voltam, hogy ne legyen túlhosszú, ami sikerült is, mert eddigi darabjaim közül ez a legrövidebb. Egyébként két darabomra is emlékeztem. Technikában hasonlít a „Játék a kastélyban”-hoz. A története és a miliője viszont rokon a „Hattyú”-val azzal a különbséggel, hogy ez ott lágyabb és regényesebb; itt pedig keményebb és szatirikusabb. Témája lényegében ugyanaz. Itt is, ott is a szegény lenézett kispolgár áll szemben a gőgös főúri társasággal.

A darab egy díszletben játszódik le, amely a harmadik felvonásban a szó legszorosabb értelmében kinyílik és egészen olyan karaktert kap, mint egy új díszlet. A leghelyesebben átváltozó szalonnak nevezhetnénk el. A díszletet Falus Elek tervezte, aki már évek óta nem szerepelt a színpadi díszlettervezők sorában. Kimondhatatlan öröömre szolgál, hogy a „Testőr” és a „Farsang”

csodálatosan szép — külföldre is kivitt — megalkotója vállalta el a „Hallali” díszletének megtervezését.

A darabot Góth Sándorral együtt rendezzük, amit úgy oldottunk meg, hogy az első rendelkező próbákat én, a továbbiakat pedig ő vezeti.

A darabban nincs tömeg- és díszletnehézség. A hangsúly a beszéden van. Ezeket a dialógusokat fogjuk kristálytisztára csiszolni a premiérig, ami nem lesz nehéz mesterség, mert a „Hallali” szereplői mindnyájan mesterei a magyar színjátszásnak.

A „Hallali”-t a jövő szezónban majdnem ugyanabban az időpontban mutatják be Berlinben Reinhardt, dr. Klein Róbert színházában, Bécsben Herterich a Burg-színházban, New-Yorkban Gilbert Miller és Rómában az egyik drámai színház.

— Örülök a Délibáb sikerének — mondja búcsúzás közben Molnár Ferenc. — Főképpen azért, hogy végre van egy bátor hangú színházi ujság. Tovább is sok szerencsét

Szilágyi Ödön.

ibáb

Délibáb

kivitt
allali"

együtt
meg,
at én,

Hiszlet-
van.
istály-
i nem
allali"
agyar

majd-
ulat-
Klein
terich
Gil-
ámai

k —
renc.
a egy
bb is

dön.
...

Lánczy Margit a „János vitéz“ királyleány szerepében a Nemzeti Színházban

Az édesbús történet Komáromban játszódik, ahol *Bédi* csizmadiamester és szenátor uram tiszteletreméltó házában már egészen jól megértik egymást *Manca*, a májsztram leánya és *Matyi*, a debreceni gazdag csizmadiafia, akit apja a neves komáromi kollé-

gához küldött praktizálni. A leány költői hajlamú mostohaanyjához naponta járatos a tekintélyes *Vajda Pál* gabonakereskedő álmodozó, költőkért rajongó leánya, *Juli* is, aki itt az ő házuknál találkozik az éppen Komáromba vetődött, már ismert nevű

poétával, *Csokonai*val. *Matyi* és *Manca* minden nehézség nélkül megtalálja egymás kezét az első felvonás végén, de a másik pár ideális szerelme még csak ekkor dagad mély, áhítatos érzelmmé

Csokonai és *Lilla* ahogy a költő verseiben *Julit* elnevezte, kölcsönösen szeretik egymást. Házasságra gondolnak mind a ketten, de *Lilla* értésért adja szerelmesének hogy így: kopot, tan, kenyér, állás nélkül, jövő nélkül nem kopogtathat mint kérő szüle ajtaján. Kéri, hogy vállaljon tanári állást, de a költő csak húzódozik a száraz polgári foglalkozástól és ehelyett alapítvány reményekké áztatja magát is, a leányt is. Pedig sürgőssé válik a dolog, mert *Lillát* megkéri egy javakorban lévő gabonakereskedő. A kérő, aki valamikor *Lilla* apjánál segédkezett s akit *Lilla* még nemrég is *Pista* bácsinak szólított gazdagember, biztos jövőt nyújt jövendő

Pataki József és *Cs. Aczél Ilona* a „*Lilla*”-ban. A háttérben a darabszerzője, *Csathó Kálmán* ül

Bajor Gizi és Csorlos Gyula a „Lilla“ egyik jelenetében a Nemzeti Színházban
(Harsányi felv.)

A leány
hoz na
Vajda
só, köl-
aki itt
éppen
rt nevé
okonai-
Manca
hézség
gtalálja
rét az
végén.
r ideá
ég csak
mély,
emmé
s Lilla
ver
elne
önöser
mást.
ondol-
etten,
tésért
sének
kopot-
állá-
nélkü
athat
szüle
hog
ri ál-
csak
zárar
ozás
alap-
ekke
is, s
g sür-
olog
gkér
lévő
ő. A
ikor
géd
Lilla
ista
ott
zto
adó

Petheő Attila, mint Csokonai a Nemzeti Színház új Csathó-darabjában (Harsányi felv.)

beli párjának, puritán jellemet, vallásos, tiszta szívet is kínál melléje, a leány azonban nem szereti a nálánál jóval idősebb, nyárspolgáris férfit. Nem szereti. Bevallja ezt önmagának, Csokonainak, testi-lelki bizalmasának, a rokonlelkű Bédinének is, anyjának, sőt még Lévainak, a kérőnek is, mégis úgy határoz a felvonás végén, hogy hozzámegy feleségül. Miért? Mert hiába olyan óriási talentum az a Csokonai Vitéz Mihály, hiába tetet öltött eszményképe Lilla álmainak, ha egyszer nincsen fix állása, amire nősülhessen, ha — nem partiképes.

Lévainé beteges anyját ápolni pár hétre hazajött Komáromba. Ugyanakkor ismét felbukkan Csokonai a városban. Éjszakákat strázsál a hűtlen Lilla ajtaja előtt, hóban-fagyban, várva, hogy beszélhessen vele. Bédiné is megkísérli, hogy összehozza őket, de Lilla, az ura nevének tisztaságára vigyázó polgári asszony, a pletykák-tól való félelmében visszariad a találkától. De nem tud tovább kintlódni s éjszaka ajtót nyit Csokonainak, hogy elbúcsúzhasson tőle mindörökre. Költői magasztalokon szárnyal a darab ennél a jelenetnél. Csokonai kéri, követeli, hogy menjen vele az asszony, de kinn a feleségéért jövő férj szánjának csengője lármáz és Lilla elküldi a költőt azzal a végső válasszal ajkán, hogy — „Soha!” Csak amikor egyedül marad, zokog fel kétségbeesetten, mégis boldogan: hogy — „Örökre, mindörökre!...”

*

Lillát a költő sem láthatta tündéribb alaknak, mint amilyenek Csathó Kálmán tolla feltámasztotta és Bajor Gizi ötvösművészete cizellálta. Csokonai szerepében nagy feladatot oldott meg Petheő Attila. Cs. Aczél Ilona tehetségének minden értékét megcsillogtatta kitűnő szerepében. Csontos oly tökéletesen egyszerű volt, amilyen kivüle a mai színésznemzedék közül senki se tudott volna lenni. Ághy Erzsébet és Matány Antal sokat megnevettették a főpróba közönségét. Hibátlan két kedves figurája a darabnak. Gál Gyula tudós Zay doktorát mintha csak egy régi foliánsból nyírták volna ki. Eredeti alakításáért nagyon megtapsolták. Vaszary Piroskát, Kiss Irént, Gömörly Vilmost, Iványi Irént, Hajdú Józsefet, Hosszú Zoltánt és Nagy Adorjánt is egytől-egyet mind dicséret illeti és nem bírálát.

Dé
Rén
F
sor
„K
szor
tek

nem s
és ezer
Rén
kerest
menny
ez a h

„Nincs magyar operettlibrettista”

Rényi Aladár hallgatásának oka. — Alfréd Savoir egyik vígjátékát zenésíti meg

Rényi Aladár zeneszerző évek hosszú sora óta nem hallat magáról. A „Kis gróf” és a „Vandergold kisaszony” szerzőjéről olyan hírek kerültek már forgalomba, hogy többet

— *Eszem ágában sincs abba hagyni a zeneszerzést — tiltakozik Rényi. — Én a színház örök szerelmese vagyok és maradok is halálomig. Soha annyit nem dolgoztam, mint éppen mostanában. Tele vagyok duzzadó ambícióval és invencióval. Minden szabad időmet a zongorámnál töltöm és higycék el nekem, hogy ezek a legboldogabb, a legmegelégedettebb óráim.*

— Más itt a baj. *Nincs magyar szövegkönyv. Martos Ferencen kívül — aki viszont sajnos keveset dolgozik, — nincs magyar operettlibrettista. Sok, sőt számtalan szövegkönyvet kaptam az utóbbi évek során, de egyik vérszegényebb volt a másiknál. Őszintén be kell vallanunk, hogy egy-két esetet leszámítva, évek óta nem látunk és nem hallottunk operettszínpadokon ötletes és szellemes operettszöveget. Pedig a zeneszerzőt semmi sem inspirálja jobban, mint egy tökéletes szövegkönyv, mint például a „Kis gróf”-é volt. A magyar operett-szövegírás válságos óráit éli és teljesen tönkremegy, ha csak hamarosan nem bukkan fel egy új tehetség, akiből annyi, de annyi volt, nem is olyan régen.*

Kimondhatatlanul áhítozom egy jó magyar szövegkönyv után, de sajnos hiába. Egyébként éppen most tárgyalok arról, hogy Alfréd Savoir egy eddig még csak Párizsban játszott vígjátékából írt szövegkönyvet én zenésítsem meg. Őszintén megvallva, szívesebben vállalnám el egy magyar szerző munkáját, de már nem várhatok tovább.

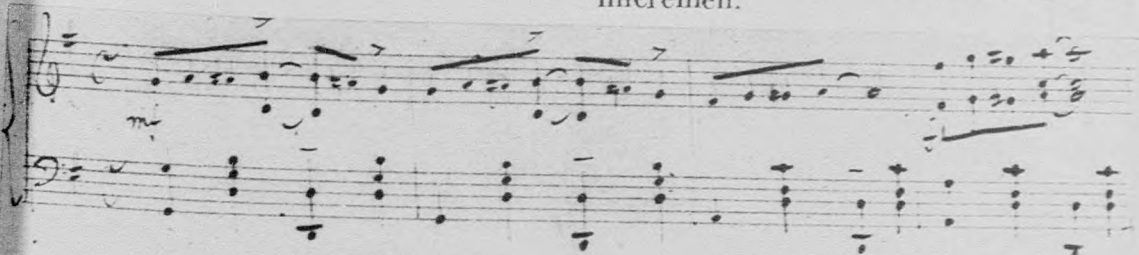
Ez a tika az én eddigi hallgatásomnak — fejezi be szavait Rényi Aladár. — A viszontlátásra a legközelebbi premieremen.

Rényi Aladár dr.

nem szándékozik operettmuzsikát írni és ezentúl csak ügyvédi hivatásának él.

Rényi Aladárt ügyvédi irodájában kerestük fel, hogy megkérdezzük, mennyiben felel meg a valóságnak ez a hír.

id. „Déliab” aláírás
Budapest, 1928. február 7.

Rényi Aladár

NÁSZÉJSZAKA

Jövő héten kerül 75-ödször színre a *Belvárosi Színházban* a „Nászéjszaka”, *Hennequin* és *Messenger* zenés vígjátéka. Az elmúlt 75 este forró sikere garantálja a szövegben és zenében egyformán elragadóan kedves vaudville további 75 estéjét. Szóval, egészen rendkívüli siker. De különösen érdekessé teszi az esetet az a körülmény, hogy ennek a kis remekműnek olyan színházban van sikere, amelyben eddig, tízéves fennállása óta, nem is adtak zenés darabot.

A próza-kamarszínház meghódított magának egy új műfajt, a zenés vígjátékot. Csak bátorság kellett hozzányúlni ahhoz, hogy ne csak a színház „kipróbált” sikerű darab-

jai kerüljenek színre. A „Nászéjszaka” a legszerencsésebb találkozás a francia próza és francia muzsika eszrit-jének, abból a fajtából való, amelynek halhatatlan őse a „Lili”. A „Nászéjszaka” szövegekönyvét is a „Lili” szerzője írta, *Hennequin*, aki ma már *Feydeau*val együtt a bohózatírás klasszikus

mesterének számít. *Messenger*, a zeneszerző egyenes lezármazottja *Offenbach*nak, csupa invenció és kedvesség. A szöveg és muzsika harmadik szövetségese a *Belvárosi Színházban* az előadás. Lelkesedéssel ünnepeljük a két francia mestert, de igazi örömünk mégis az, hogy a legki-finomultabb színész-kultúrát követelő darab minálunk is

Berky Lili és Honthy Hanna a „Nászéjszaká”-ban

Gózon Gyula és a görlők a „Nászéjszaká”-ban

Berky Lili és Gózon Gyula a „Nászéjszaka“ egyik jelenetében
a Belvárosi Színházban

Honthy Hanna és Delly Ferenc a „Nászéjszaká“-ban

konzseniális előadásban kerül színre. A francia pezsgő pezsgése, a francia konyha raffinált íze ez. És külön öröm, hogy ilyen darab és ilyen előadás nem *dacára*, hogy igazi művészet, hanem éppen *mert* igazi művészet, nálunk ma már tömegeket tud megmozgatni.

Az előadás csupa jókedv, öröm, fiatalság. Honthy Hanna kétségtelenül nemcsak az operettnek, hanem a prózának is első művésze. Berky Lili csupa ötlet és temperamentum, Delly Ferenc előkelő bonviván, Gózon Gyula született komikus. Székely Gizi, Sugár, Hajnal, Várnai nevét hálátlanság volna föl nem jegyezni. És mindegyikük külön tehetségét Gaál Béla rendező keze kitünő összjátékba fogja össze, A díszlet csupa ötlet és artisztikum. Vince Márton munkája.

Végre egy igazi siker, amelynek a művészet minden igaz barátja örül. A Belvárosi Színház igazgatósága a 75-ös szériával nem tartja befejezettnek a „Nászéjszaka“ karrierjét. A közönség körében még mindig oly nagy az érdeklődés a kedves zenéjű, mulatságos zenés vígjáték iránt, hogy a színháznál biztosra veszik a százas jubileum gyors bekövetkezését is.

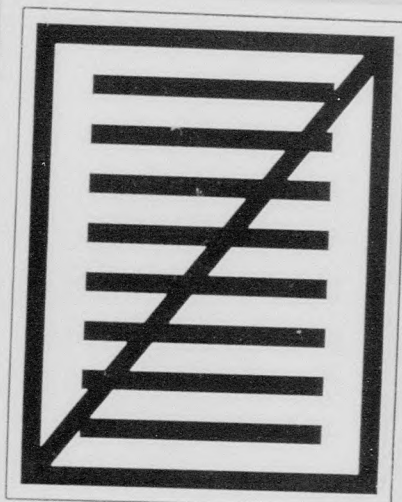
Gózon Gyula, Honthy Hanna és Delly Ferenc a „Nászéjszaká“-ban

ül színre.
a francia
És külön
ilyen elő-
zi művé-
igazi mű-
geket tud
v, öröm,
ségtelenül
m a pró-
erky Lili
m, Dolly
on Gyula
zi, Sugár,
ság volna
degyikük
rendező
a össze,
sztikum.
lynek a
ja örül.
ósága a
fejezett-
t. A kö-
y nagy
ú, mu-
hogy a
ázás ju-

ggá válik előttem a
am én már színdara
n“ óta egy varázslat
n ültem elsáncolva
n kötetem mögé
t a pillanatot
ntáziájában ve
gszínház közör
uri” újjáterem
lágot, amely
anatos szívünl
y Arthur...
y nagyot vá
Mutatja, hogy
nyleg széjjeltö
zerző (ijedten
lébb egy kicsi
ok az édes,
ok, kik fiatais
eg a milleniu
yar gentryk l
adon, azok a
ek a lelkébe
gyot a hajd
Gábor: M
ogy kezeled
kat?
zerző (elmon
rdulva folyt
oltak ezek, a
inom-dánom
i magukat. A
eztem minél
ehogy fásasz
onyi Mária:
zol, ha ezt a
odik felvona
zerző igenlő
önyből pár
zerző: Na l... sa, ilyen remek asz-
zony a feleségem. Még a kará-
sonyi ajándékát is kihúzza. —
darab színhelye egyébként az
odalmilag eddig fel nem dolgozott
agy-Kúnság világa. Szereplői a
írú feketevérű kúnok, akiket
rága, nemes asszonyi lelkek tar-
nak féken és kormányozzák éle-
iket.
i József: Mi a véleményed Wells
Egyelőre” című könyvéről?
zerző: Ne haragudj, édes Jóskám,
e a negyven kötetem közül még
ak a tizenkettedik olvasásánál
rtok s így nincs időm más új
nyvek olvasására. (Riporterhez,
lylatva). Simonyi Mária Szak-
áry Zoltánnét, egy nyakas kún
eségét adja. Szakmáry Somlay
thur lesz. Varsányi Irén egy
rugalmazott ezredes feleségét

u: 19-20.
oldal.

edest Zsellyei Balogh
Kürti József. Egy
asztlány szerepe So-
lek jutott. Rajnai Gá-
vitézlett földbirtokos-
yvvigéc; Mály Gerő,
ragakedélyű földbirtó-
ási Miklós mint örökké
gentry fog — remél-
sikert aratni. Bízom
gy az „Uri muri”-nak
és megfogadtam, hogyha
égis megbuknék, soha
m nyúlok ehhez a mű-
most egy csengő élesen ber-
Kezdődik a második jel-
hája. A társalgó pillanatok
ül. Mindenki a színpadra
útja felé — siet, a szerző
csak a kettétört asztal
a szoba közepén.)

Sz. Ö.

Differencia

A színész reggel tíz órakor kicsit
becsípve megy haza. A felesége, ha
nem is partvissal, de villámlós sze-
mekkel fogadja:

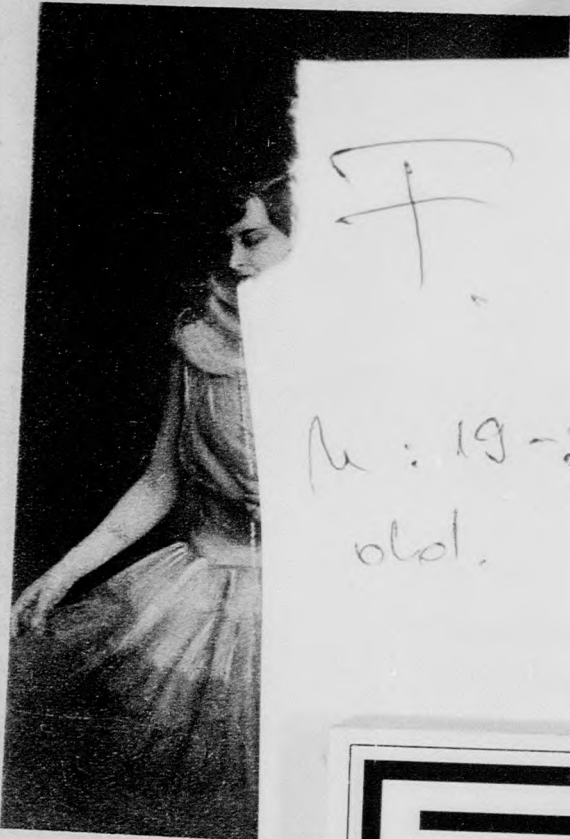
— Gazember. Azt mondtad, egy
órákor itthon leszel és most pont tíz
óra van.

— Ugyan kérlek — feleli a férj, —
b miatt a nulla miatt érdemes ennyit
aeszélni?

Kívánság

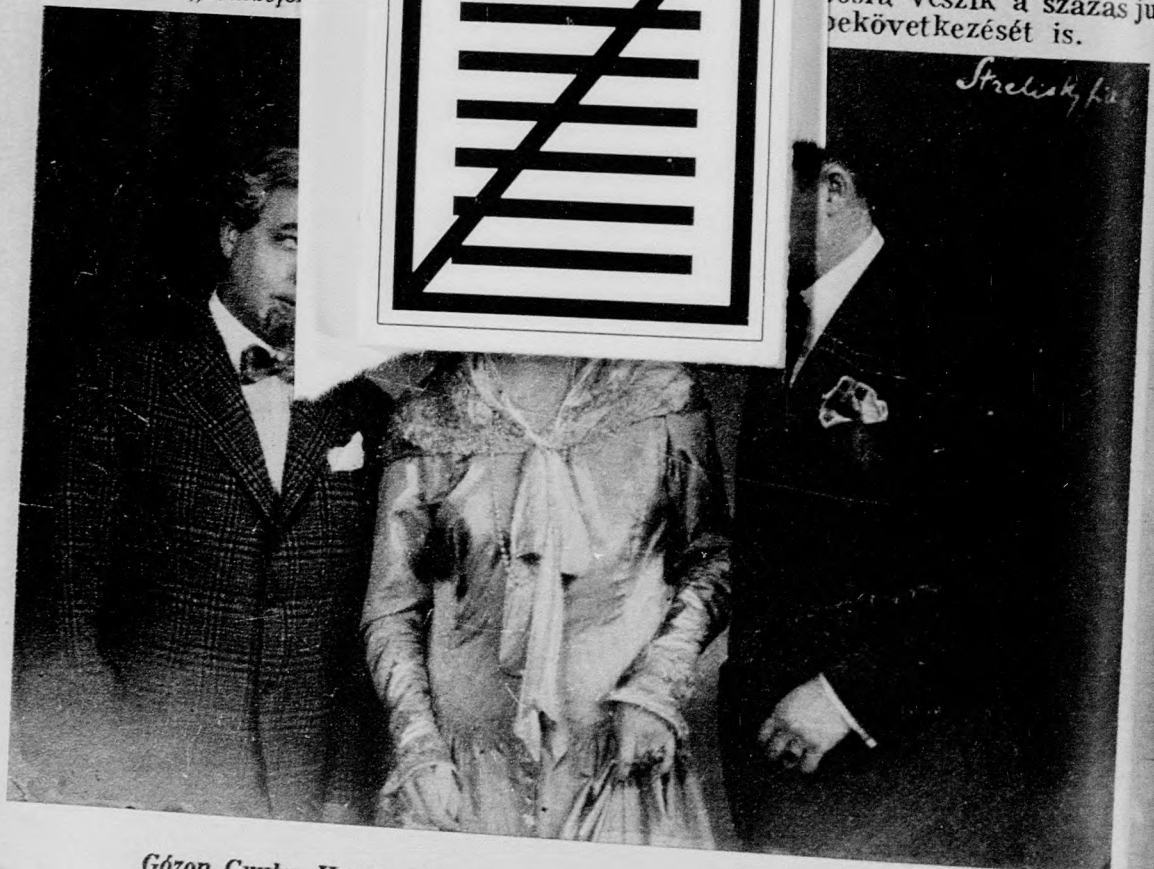
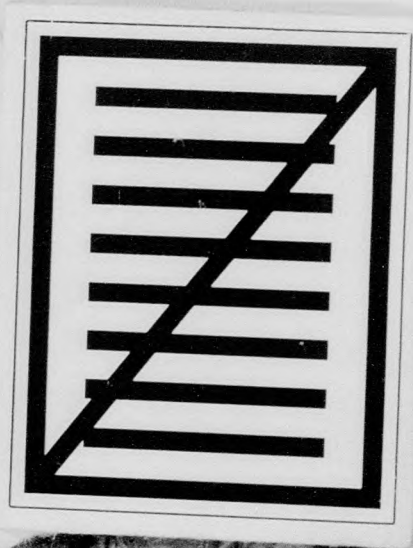
— Szeretnéd a „Hamlet”-et frakkban
látni?

— Van eszemben. Magamat sze-
retném.

Honthy Hanna
„Nászéjszaka”

F.
M.: 19-20.
oldal.

Gózon Gyula, Honthy Hanna és Delly Ferenc a „Nászéjszaka”-ban

konzseniális előadásban kerül színre. pezsgő pezsgése, a francia affinált íze ez. És külön y ilyen darab és ilyen elő- dacára, hogy igazi művé- m éppen mert igazi mű- unk ma már tömegeket tud ni. lás csupa jókedv, öröm, onthy Hanna kétségtelenül operettnek, hanem a pró- ső művésze. Berky Lili és temperamentum, Delly ő bonviván, Gózon Gyula ikus. Székely Gizi, Sugár, ai nevét hálátlanság volna yezni. És mindegyikük égét Gaál Béla rendező összejátékba fogja össze, pa ötlet és artisztikum. munkája. igazi siker, amelynek a den igaz barátja örül. Színház igazgatósága a nem tartja befejezett- szaka” karrierjét. A kö- a még mindig oly nagy a kedves zenéjű, mu- vígjáték iránt, hogy a tosra veszik a százas ju- bekövetkezését is.

Strelsky fia

D
gg
an
n“
n r
n k
t a
ntá
gsz
uri
lág
unat
ny
y
Mut
nyle
zerz
lébb
zok
ok, k
eg a
yar
adon
ek a
gyo
G
ogy
kat
zerz
rdul
oltak
fom
i mag
eztem
ehogy
onyi
zol, h
odik
szerz
önyob
zerz
zony
sonyi
dar
odaln
agy-
írú f
rága,
nak
iket.
i Józ
Egyel
erz
e a ne
ak a
rtok
nyvek
lytatva
áry Z
eségét
thur
rugalm

színre. Francia külön en elő-művé-i mű-et tud öröm, jelenü a pró- Lili Dolly Gyula Sugár, volna yikük ndező ssze, kum. ek a örül. ga a zett. A kö- nagy mu- ty a s ju-

ggá válik előttem a mese. Régen am én már szindarabot. A „Vad- n“ óta egy varázslatos, bűvös kör- n ültem elsáncolva magam negy- n kötetem mögé. Alig várom már t a pillanatot, amikor a mult ntáziájában vendégemmé lesz a gszínház közönsége, mert az „Uri uri“ újjáteremt egy régi, szebb lágot, amely még ott él érző anatos szívünk rejtekében.

ny Arthur... ekkor dühömben y nagyot vágtam az asztalra. Mutatja, hogy hogyan. Az asztal nyleg széjjeltörik.)

zerző (ijedten): Menjünk talán lébb egy kicsit. A darabom figurái zok az édes, drága magyar al- ok, kik fiatalságukban ünnepelték eg a milleniumot. Az akkori ma- yar gentryk kelnek életre a szín- adon, azok a magyar urak, akik ek a lelkében lobbant utoljára gyot a hajdan oly szilaj vér.

Gábor: Mondd, édes Zsigám, gy kezeled te télen a gyümölcs- kat?

zerző (elmondja, majd Riporterhez rdulva folytatja): Csudálatos erők oltak ezek, amelyek reggelig tartó nom-dánomos tombolásban éltek i magukat. Az „Uri muri“-t igye- eztem minél rövidebben megírni, ehogy fárasztóvá váljék.

ny Mária: Ugy-e, nem harag- zol, ha ezt a pár mondatot a má- odik felvonásban kihagyom. (A zerző igenlő válaszára a szerep- önyből pár sort kitöröl.)

zerző: Na lássa, ilyen remek asz- zony a feleségem. Még a kará- sonyi ajándékát is kihúzza. — darab színhelye egyébként az odalmilag eddig fel nem dolgozott agy-Kúnság világa. Szereplői a írú feketevérű kúnok, akiket rága, nemes asszonyi lelkek tar- mak féken és kormányozzák éle- iket.

i József: Mi a véleményed Wells Egyelőre” című könyvéről?

zerző: Ne haragudj, édes Jóskám, e a negyven kötetem közül még ak a tizenkettedik olvasásánál rtok s így nincs időm más új nyvek olvasására. (Riporterhez, lytatva). Simonyi Mária Szak- áry Zoltánnét, egy nyakas kún eségét adja. Szakmáry Somlay thur lesz. Varsányi Irén egy ugalmazott ezredes feleségét

játssza, az ezredes Zselyei Balogh Ábelt viszont Kürti József. Egy édes kis parasztlány szerepe So- mogyi Erzsinek jutott. Rajnai Gá- bor, mint levitézlett földbirtokos- ból lett könyvvigéc; Mály Gerő, mint egy drágakedélyű földbirtok- os; Hajmási Miklós mint örökké nótáskedvű gentry fog — remél- hetőleg — sikert aratni. Bizom benne, hogy az „Uri muri“-nak sikere lesz és megfogadtam, hogyha esetleg mégis megbuknék, soha többet nem nyúlok ehhez a mű- fajhoz. (Most egy csengő élesen ber- regni kezd. Kezdődik a második fel- vonás próbája. A társalgó pillanatok alatt kiürül. Mindenki a színpadra — a siker útja felé — siet, a szerző szintén s csak a kettétört asztal búslakodik a szoba közepén.)

Sz. Ö.

Differencia

A színész reggel tíz órakor kicsit becsípve megy haza. A felesége, ha nem is partvissal, de villámlós szemekkel fogadja:

— Gazember. Azt mondtad, egy órakor itthon leszel és most pont tíz óra van.

— Ugyan kérlek — feleli a férj, — b miatt a nulla miatt érdemes ennyit aeszélni?

Kívánság

— Szeretnéd a „Hamlet“-et frakkban látni?

— Van eszemben. Magamat sze- retném.

Kamara Színház

Tőkés Anna (Jenő)
Abonyi Géza (Bl)
Shaw egyfelvo
melodramája, a „B
Posnet“ egyik je
tében (Harsányi

Pethes Sándor (Füs-
tös) ifj. Hegedüs Sán-
dor egyfelvonásos szín-
játékában, a „Bakony“-
ban (Harsányi felv.)

Bartos Gyula a „Bakony“ vén betyárjának szerepében (Harsányi felv.)

Ha a primadonna rosszul számít

Lábass és Biller hallgatásának kulisszatitkai

Aki ezt a két nevet így egymás mellett látja, bizonyára azt hiszi, hogy ezeket valamelyik készülő operett-száger színlapjáról másoltuk le. Holott ennek a két névnek most éppen az ad együvé tartozást és aktualitást, hogy nem játszanak együtt, sem külön-külön, sőt a jelek szerint ítéve, nem is fognak egyhamar föllépni a világot jelentő deszkákra.

Lábass Juci és Biller Irén két ragyogó primadonnanév, sok-sok siker, dicsőség, taps, virág, dícsérő ujság-közlemény birtokosai, most hallgatásra kényszerültek és ami a legfrappánsabb, jórészt a saját hibájukból kifolyóan. Primadonnasors. Vigyázni kell nagyon nemcsak a színpadon, de a színpadon kívül is. Egy primadonnának legalább olyan stratégiának kell lennie, mint egy hadvezérnek... A legkisebb hiba is végzetes lehet. Hiába nyert meg valaki

Lábass Juci

százegy ütközetet, a százkettediket meg kell nyernie...

A válogatós Lábass

Lábass Juci az első stratégiai hiba akkor követte el, amikor — a milyen hihetetlenül is hangzik, úgy van — nem fogadta el a „Mersz-e Mary” primadonnaszerepét. Tudni illik nagyon rövidnek találta a szerepet, ami — valljuk be — a másik főszereplő szerepéhez mérten tényleg elég rövid is. Lábass Juci habozott sokáig, hogy mit csináljon, holott a színház nem is játszhatta volna nélküle, csak övele, mert Péchy Erzsébet akkor nem látszott szabadnak. A tárgyalások idejében Lábass és a Királyi Színház között éppen elég feszült volt a viszony már az „Aranyhattyú” körüli Lábass—Vaály kulisszaháborúból kifolyóan, de azért a színház szívesen fölléptette volna Lábass-t a „Mersz-e Mary”-ben, ha a primadonna rögtön igent mondott volna.

Lábass különben a darabban sem bízott s emiatt sem mondta ki azonnal a boldogító igent.

A „Mersz-e Mary” főpróbáján aztán magának a bal négyes páholyban ülő Lábassnak is látnia kellett, hogy szörnyű nagyot tévedett. Az általa eljátszandó szerep is nagyon hatásosnak bizonyult, a darab meg egyenesen frenetikus sikert aratott.

A „Mersz-e Mary” nagy sikere aztán azt is nyilvánvalóvá tette, hogy a soron következő újdonság fő női szerepét is csak az kaphatja, aki a „Mersz-e Mary”-t diadalra vitte.

Igy tehát Lábass az egyetlen operett-színházból erre a szezonra végérvényesen kiesett.

Lábass, látván a dolgok ilyenén való fordulását, megvette a külföldön nagy sikert aratott „Mozart” magyarországi előadási jogát (amelyben persze neki kitűnő alakításra adódna alkalma), és tüstént a darab plesszírozásához fogott. A plesszírozás azonban nem sikerült. A Magyar Színházban tetszett a darab, de mégis kieresztették, ugyanaz lett a darabnak a sorsa a Fővárosi Operettszínházban is. Végre Beöthy vállalkozott volna a darab előadására, közbejött azonban a „Nász-éjszaka”, amely — szerencsére — a

Biller Irén új kocsijával (Harsányi felv.)

színház egész műsortervezetét felborította.

A „Mozart” tehát várja a jó szerencsét! És vele együtt Lábass.

Biller sokat akar...

Biller az első stratégiai hibát, Lábassal ellentétben, ott követte el, hogy túlságosan gyorsan mondott igent ott, ahol nemet kellett volna mondania. A „Csattan a csók” Magyar Színház-beli előadásáról van szó, amelynek primadonnaszerepét nem lett volna szabad eljátszania Billernek, tekintve, hogy az a szerep homlokegyenest ellentétben állott a primadonna egyéniségével. A primadonna jóakarói ezt mondták előre, de Biller nem hallgatott rájuk s így a szereppel kudarcot vallott. Ki lehetett volna korrigálni mindezt az „Éva grófnő” szubrett szerepének eljátszásával, amely szerep aztán tényleg való lett volna

Billernek, ezt a szerepet azonban tudvalevően azért nem oszthatták rá, mert Rátkai, akit Biller állítólag megsértett, nem akart együtt működni a primadonnával. A színház pedig, úgy látszik, Rátkait nagyobb vonzóerőnek tartotta, mint Billert, mert a felek közül Rátkait választotta.

A Fővárosi Operettszínház soron következő újdonságának, a „Zenabona” című operett női főszerepének eljátszására Biller volt kombinációba véve, de az igazgatóság, talán éppen a fentebb említett ügyek mérlegelésének következtében, mégis arra az elhatározásra jutott, hogy a szerepet Zilahi Irénnek juttatja. Ez aztán nagy meglepetés volt nemcsak Billerre, de a színházi befentesekre is, akik Biller szerepeltetését biztosra vették...

Biller tehát most nem tehet mást, mint tovább vár...

LEG JOBB SZEGEDI SZAKÁCSKÖNYV

újból kapható.

Összeállította: **M. KRASZNAI ELZA.**

Ára **2 pengő 90 fillér.** Portó külön **50 fillér.**

Megrendelhető: **DÉLIBÁB** kiadóh vatalában, Budapest, VII. ker., Dohány ucca 12

Az ördög szókinsces kamrája

Kincsei ér annak, aki rátalál

Ötezer pengő értékű díjat osztunk ki azok között, akik résztvesznek a Délibáb rejtvénypályázatán

A Délibáb jelen számában olyan két szót rejtettünk el, amelyeknek kétféle értelmük van.

Mi a feladat ?

Keressük meg ezeket a szavakat! Az első elrejtett szó lapunk egyik párosszámú oldalán, a huszadik oldala közelében található meg. Ez a szó egy minden szerves anyagot megsemmisítő elemet jelent. Az ember küzd ellene, ha elemi csapás, viszont nélküle nem tudna megélni. Másik értelme igét jelent. A varrónő sokkal gyakorabban megteszi, mint ahányszor két haragos összekülönbözik.

A második szó szintén lapunk egyik páros oldalán található meg, az ötvenedik oldal közelében. A szövegben előforduló értelme első személyű cselekvést jelent. Megtehetem mérgemben is, számításból is. Második értelme olyan nép nevét jelenti, amely napjainkban vette át az európai kultúrát és felhagyott évezredes hagyományaival.

Mindenki kap egy díjat !

Mindenki, aki résztvesz ezen a rejtvénypályázaton, egy díjat kap, még akkor is, ha csak egy rejtett szót talál meg. Töltse ki az itt közölt szelvényt és küldje be a Délibáb kiadóhivatalának (VII, Dohány ucca 12) és csatoljon leveléhez a bérmentes postaszállítás, hirdetés, nyomtatvány és csomagolás költségére 50 fillért levélbélyegben. Hogy a felsorolt díjak közül melyiket kapja, azt egy hattagú bírálóbizottság dönti el. Mivel a zsűri pártatlan, senki sem kérhet más díjat, mint amivel ez a bizottság megjutalmazta. A kiadóhivatal nagy túlterhelte

sége miatt a megfejtések postán küldendők be és mi ugyancsak postán küldjük el a díjakat. Beküldési határidő: 1928 február 25. Minden borítékra ez a jelige írandó: „Déliab rejtvény.”

A pályázat keretében az alábbi díjak kerülnek kiosztásra :

1. Öt darab modern ébresztőóra, elsőrendű ütőszerkezettel.
2. Öt nikkellóra.
3. Két darab női gyűrű, ezüstbe foglalva, ékkövel, ötvösművészeti munka.
4. Két darab férfi pecsétgyűrű, ötvösművészeti munka.
5. Két darab ékkövel kirakott násfa (bros), ötvösművészeti munka.
6. Kétszáz kötet Tolnai Világtörténelme, I. kötet, díszkötésben.
7. Száz kötet Henry S. Landor világhírű könyve : Utazás a rejtelmes Tibetben, kötve.
8. Százszor négy kötet Tolnai Regénytára, kötve (négy kötet egy díj).
9. Százszor öt kötet Gyémánt-regény kötve (öt kis kötet egy díj).
10. Egy darab „Klimpino” németgyártmányú gyermekcimbalom, többkötésben.
11. Egy darab ruggyanta-futballjáték, új találmány, gyermekeknek.
12. Gyermekek kalauzfelszerelés.
13. Ötven kötet regény : Fenséges úr szerelme, írta Lakatos László, csinos kötésben.
14. Ötven kötet regény : Paula, írta Lázár István, csinos kötésben.
15. Ötven kötet regény : Három fekete félhold, írta Csermely Gyula, csinos kötésben.
16. Ötven kötet regény : Fekete matróz, írta Havas Zsigmond, csinos kötésben.

Itt levágandó, olvasható írással kitéltendő

A Délibáb számában közölt rejtvénypályázat megfejtése :	
Első szó	Második szó
Név	Foglalkozás
Lakás	helység ker., ucca sz. em. ajtó

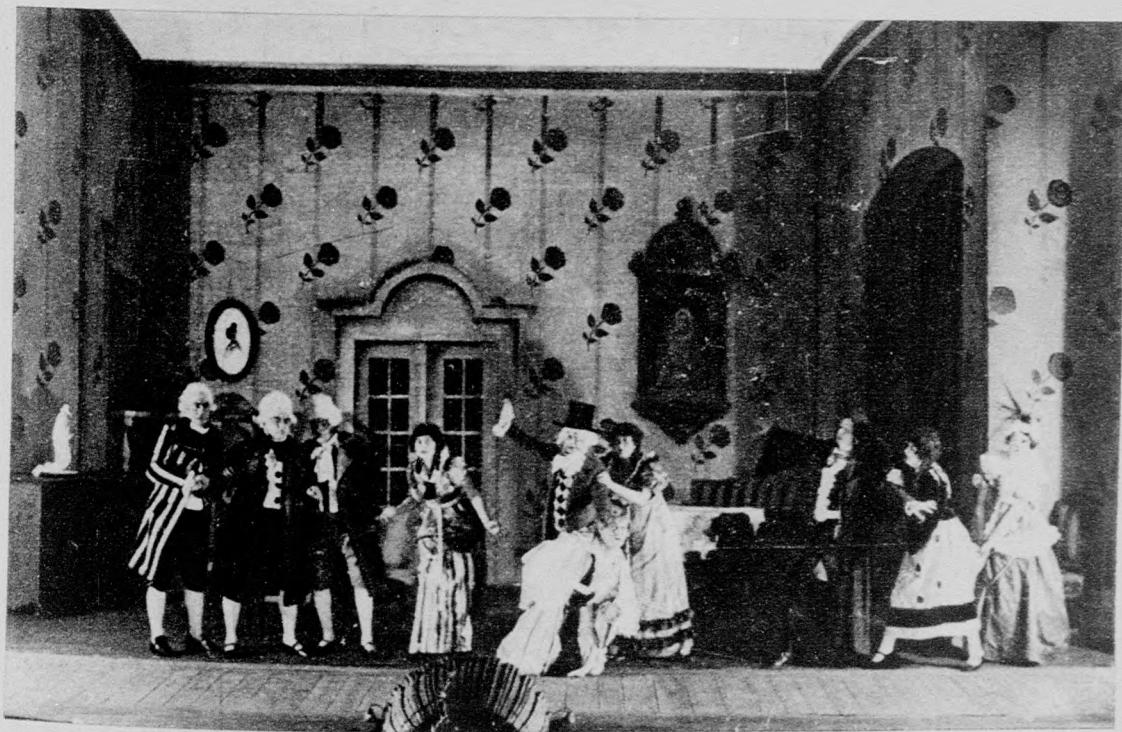

A négy házsártos

WOLF =
FERRARI
VIGOPERÁJA

A négy házsártos: Vencell, Szende, Dalnoky és Komáromy

A „Négy házsártos“ II. felvonása (Vajda M. Pál felvételei)

Az orgonahangú zongora

Kétségtelen, hogy a keresések korát éljük. Még a legreálisabb téren, a gazdasági téren is szerte a világon kiutat keresnek az előrehaladás felé. Ez a kutatás főként a művészeteket jellemzi, amelyeknél a világháború folytán bekövetkezett stagnálás szükségesszerűvé tette a folytonos kutatást.

Igy történt ez Szekeres Ferencel, a külföldön is jól ismert, népszerű orgonaművésszel is, aki — lehet mondani — kényszerűségből olyan érdekes, eredeti újításra jött rá az orgonaművészet terén, mely korszakalkotó lehet és örök dicsőséget szerezhet nemcsak a felfedezőnek, de az egész magyarságnak is. *Pedál-zongorának hívja Szekeres konstrukcióját, amely átmenet a zongora és az orgona között, ugyanis a zongorabillentyűk alá fapedálokat szerelt, amelyekben a rendes billentyűkkel egyidőben játszik a lábával s ilyképpen orgonaszerű hanghatásokat hoz ki a zongorából.*

A zongora alá szerelt 36 fapedálnak külön húrozata van, mely egy kis zárt ládikában a zongoralap alatt fekszik. A szokott kis kerek szék helyén megrögzített hosszú pad van, hogy azon ülve a művész könnyedén ide-oda

Szekeres Ferenc orgonaművész új zongorája mellett

mozoghatson, miközben a lábaival dolgozik boszorkányos gyorsasággal. A felfedező szerint

két ilyen pedálzongora együtt majdnem pontosan ugyanazt a zenei és vizuális hatást váltja ki a hallgatónál, mint egy orgona.

Szekeres Ferenc, nála tett látogatásunk alkalmával érdekes részleteket mondott el arról, hogy miképpen jött rá ennek az érdekes hangszernek a felfedezésére.

— Svájcban voltam hangversenykörúton két évvel ezelőtt. Éppen olyan kemény tételre esett a turném, mint az idejé és ez súlyos akadályokat gördített szereplésem elé, amíg végül is megszakadt a vendégszereplő út egészen és kénytelen-kelletlen haza kellett jönnöm időnek előtte.

— Tudvalévő, ügyebár, hogy az orgonaművészek nehéz a helyzete a turnékon. Nincs minden hangversenyteremben megfelelő, legtöbb helyen semmilyen zongora sem. Ezért az ember a templomokban tartja meg a koncertet. Ezen a nevezetes télen azonban az erős hideg miatt senki se volt hajlandó a hideg templomba beülni. A templomokat viszont sehohal a világon nem fűtik. A koncertet le kellett fujni, de nem muszájt belemegyugodnom abba, hogy azt a képességet, amit a lábamban érzek, egy olyan hangszertől tegyem függővé, amely, ha még olyan tökéletes is, mint az orgona, annyira ki van téve a körülmények, az időjárás befolyásának. Ez a konstrukció primitíven már megvolt, néha búgó, dörgő hangokat lehetett kihozni belőle, addig dolgoztam hát rajta, míg annyira tökéletesítettem, hogy **két ilyen zongora-orgonán játszva, gyönyörűen előadhatjuk a legkülönbözőbb zsánerű szerzőknek orgonára átírt darabjait. A hatás majdnem pontosan megegyező.** Partnert kitűnőt találtam még akkor Svájcban: nem más, mint a párizsi *Saint Soucy*-katedrális orgonistája. Az én pedálrendszerem bármely zongorához hozzászerezhető, tehát csak ezt kell magammal vinnem nonsokára, amikor félévi európai körútra indulok, hogy partneremmel együtt bemutassuk orgonaszámainkat két zongorán lejátszva.

Kis helyár ~ Nagykomédia

Két előadást tart naponta a „Nagykomédia”, a legfrissebb kabaré a Népszínház uccában, mely hetenként új műsort játszik

Valami egészen új, úttörő vállalkozásba fogott egy régi, ismert színházi ember, Kellér Gyula színigazgató. A sok színháznyitási terv, ami az ősz folyamán napról-napra felbukkant, ebbe az egy színháznyitási tervbe sűrűsödött. *Kabarét nyitott a Józsefvárosban.* Ez a kabaré olyan érdekes újításokat akar bevezetni, amilyenekkel eddig még nem találkozott a pesti színházlátogató.

A programról hadd beszéljen maga a legfrissebb pesti kabaré igazgatója:

— Nyolc színházam volt eddig,

mégsem untam bele és most megint próbálkozom. Sokat várok ettől a kis színházról, még pedig a következő kalkulációk alapján:

— Van Pesten két kabaré, az egyikben, a Terézkörúti Színpadon, ha egy hónapig táblás házak előtt játszik, végignézi a műsort vagy tízezer ember; a másikban, az Andrássy úti Színházban ugyanilyen feltételek mellett egy hónap alatt nem fordul meg több hét-nyolcezer embernél. Budapesten sokkal több színház, illetve kabaré-látogatónak kell lenni, gondoltam, csak hogy a szegényebb, külvárosi népbármennyire szeretne is elmenni, legtöbbször kénytelen otthon maradni, mert vagy sok neki a ruhatárral, villamosköltséggel együtt a legolcsóbb helyár is vagy pedig egész napi munkája után már nincs kedve elegánsan átöltözni a kabaréelőadás kedvéért.

— Én tehát csináltam egy kabarét a Józsefváros és a Ferencváros számára, amelyiknek két pengő a legmagasabb helyára. Nehogy azonban valaki azt higgye, hogy olcsó húsnak híg a leve, vagyis én ezért a pénzért „olyan” műsort adok és „olyan” színészeket szerepeltetek, akik nem is érnek többet egy fillérrel sem. Elárulom, hogy színházamban, a „Nagykomédiában” csak egypár fiatal, tehetséges színész az állandó törzstag, olyanok, akik gőzhibájukon kívül, egyedül a rossz gazdasági viszonyok miatt nem tudtak elhelyezkedni, míg a szerepek nagyrészt a Nemzeti Színház, Fővárosi

Operettszínház, Városi Színház és a többi nagy fővárosi színház és kabaré kiválóságai játsszák. Hogy csak párat is felsoroljak hamarjában,

a hetenként változó műsorban állandó vendégként fellépnek Rózsahegyi Kálmán, Kabos Gyula, Sarkadi Aladár, Pethes Sándor, Dénes György, Radó Sándor, Kökény Ilona, Solti Hermin

és még egy csomó népszerű, kitűnő színész és színésznő.

A műsort a kabarékban lejátszott darabok közül állítom össze. Természetes, csak azokat a darabokat adom elő, amelyek nagy sikert arattak a város belsejében. Emellett rendszeresen bemutatok majd új, fiatal írókat is, hogy szóhoz juthassanak.

Egészen új a „Nagykomédia” abban is, hogy

esténként két előadást tart: egyet vacsora előtt, egyet vacsora után.

Jöhet a közönség kétszer is, hely van, háromszáz ember részére, körülbelül annyi, mint a Terézkörúti Színpadon — mondja lelkesen Kellér igazgató.

Kellér Gyula, az új színigazgató

Miből lesz a cserelോഗár?

3. Dénes Oszkár.

Dénes Oszkár a legtipikusabban pesti színész. Ha kilép az orfeum színpadára, egy darab Pest költözik a nagy hodályba. Hamisítatlan pesti argot-ját, jasszos kupléit élvezettel hallgatja a közönség, amely már régen kedvencei közé sorozta ezt az örökké friss és fürge mulattatóját.

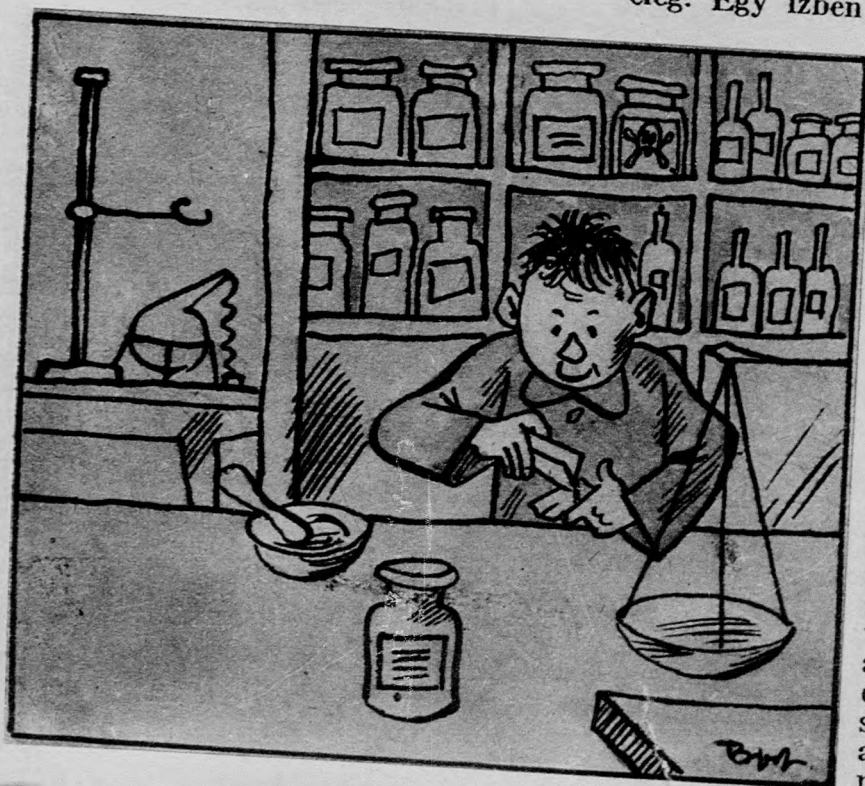
A „Déliab” Dénes Oszkártól is megkérdezte, hogyan kezdte pályáját? Dénes a maga egyéni modorában beszélte el nekünk multját. Cikkünk elvesztené báját és érdekességét, ha nem szószerint adnánk vissza valomásait.

Szóval azzal kell kezdenünk, hogy Dénes Oszkár a magasba emelte mutatóujját és azt mondta:

— Vigyázz, apuskám!

Ami annyit jelent, hogy lehet jégyezni.

*

A középiskolák elvégzése után a szüleim beadtak gyakornoknak a Csillag-gyógyszertárba. Itt rengeteget kellett melóznom (dolgoznom).

Aszpirineket kellett fujnom a stancikba. Naponta ezernégyszázat. Egy grammosat-félgrammosat, ahogy jött. A sok fujásba néha a fejem is belefájdult. Ilyenkor még külön kellett fujnom egy aszpirint a magam részére.

Munka közben folyton azon járt az eszem, hogy hej de jó volna, ha már este lenne. Mert rollóhúzás után én, mintha ágyúból lőttek volna ki, úgy rohantam Ósbudára. Ezt az utat estéről-estére azért tettem meg, hogy gyönyörködhessem Johnson és Dean ellenállhatatlan táncaiban. A gyönyörködés egy kerítés nyílásain keresztül történt. Késő éjszaka volt mindig, mikor Ósbudáról hazavetődtem. Persze reggel sohase akaródozt felkelni, a durmolásból sohase volt elég. Egy ízben pont délkor mentem a patikába. Rögtön kigurítottak.

Innen egy másik patikába mentem, de Johnsonék miatt ott se volt soká maradásom. Utána Berlinbe mentem, ahol egy kémiai gyárban dolgoztam három teljes évig...

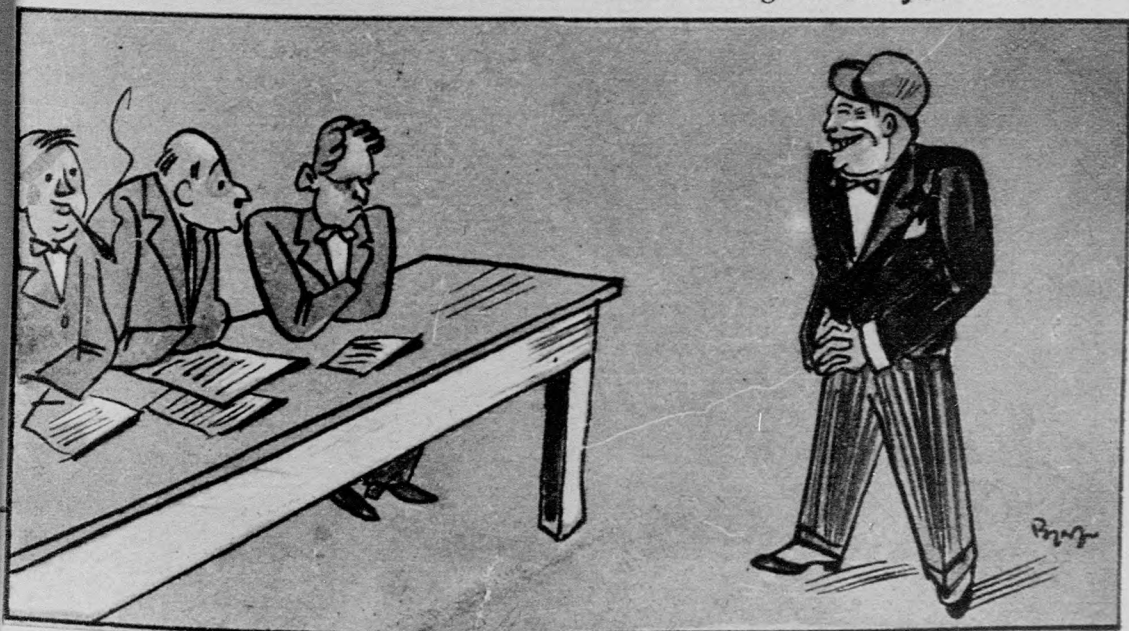
Aztán kitört a háború és én mint 44-es somogyi baka végigharcoltam az összes frontokat. A háború befejeztével betársultam a bátyámhoz, akinek jólmenő cukorkaüzlete volt. Én találtam ki a „palicsemegét”, a diótörmelékből készült édességet, — amely egy-kettőre nagyon divatos lett. Mindent magam csi-

Dénes Oszkár „Pali-csemegét készít”

náltam, hogy a dohány megmarad-
jon. Kora reggeltől késő estig ingújjra
gyürkőzve gyúrtam a törmeléket.
Nemsokára mindenki azt kajálta...
(ette). De jött a kommunizmus és az
üzletünket elvették. Gondoltam, annyi
baj legyen, én a jég hátán is megélek.
Azért mégse mentem korcsolyames-
ternek, hanem jelentkeztem a Fészek-
ben movizsínésznek. Egy nagy asztal
mellett ült a zsűri. Középen: Kertész
Mihály. Kertész azt mondta, mutas-
sam meg a profilomat. Megmutattam.
A profilom megfelelt. Erre rámparan-
csolt, hogy nézzek rá erősen. Ránéz-
tem erősen. Ugy megijedt a nézése-
mől, hogy majdnem elszaladt.

Ezután megkérdezték játszottam-e
már filmen? — Igen, válaszoltam —
Párizsban, Berlinben és Londonban. —

— Nevetni nem kell? — kérdeztem

Miben? — volt az újabb kérdés. Ha-
bozás nélkül feleltem: a „Quo vadis”-
ban és a „Sherlock Holmes”-filmekben.
Azért mondtam éppen ezeket, mert
tudtam, hogy ezekben a filmekben
nagy tömegjelenetek voltak és így nem
emlékezhetnek minden szereplőre.

— Jól van — szólt Kertész — fel-
van véve...

— Nevetni nem kell — kérdeztem —
mert azt is tudok. És már nevettem is
hahaha... (úgy nevet, ahogy a szín-
padon szokott). A zsűri tagjai ekkor
elvesztették magukra erőszakolt ko-
molyságukat. Gurultak a kacagástól.

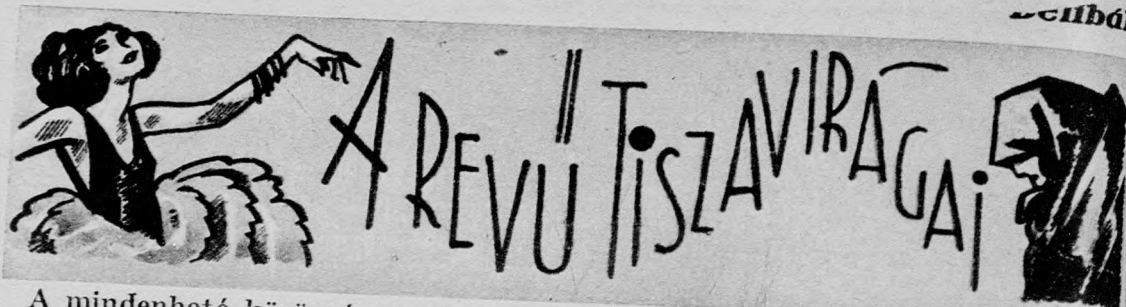
Első filmem a „Tékozló fiú” volt.
Beregivel és Mattyasovszkyval ját-
szottam együtt.

A film után jött a színpad. Első fel-
lépésem a Blaha Lujza-Színházban a
„Rózsalány”-ban volt. Az eleganciát
Halmay Zoltán úszóbajnoktól tanul-
tam. Ő volt mindig az én mintaképem.
A sportnak majdnem minden ágát
űzöm. Lovagolok, úszok, ugrok, ví-
vok, futok és gyalogolok, ez utóbbit
azonban csak akkor, ha nem jön a
villamos...

*

Mivel látjuk, hogy kezdő már a vic-
ceket, abbahagyjuk az intervjút. Azt
még feljegyezzük, amit utoljára mon-
dott:

— Ha nem tör ki a kommunizmus,
talán ma már saját drogériám van.
Azért még nincs veszve semmi. Meg-
súgom, én azért lettem színész, hogy
később drogériát tudjak venni...

A mindenható közönség úgy tekinti a görloket, mint a vadvirágot. Szép, szép, de nem finom.

A görli pályájának kezdete rendszeren zavaros homályban vész el. Minden társadalmi osztály, minden foglalkozási ág képviselve van közöttük. Gazdagok, szegények, buták, tanulatlanok és képzettek. A kulisszák világában a görli egészen különös pozíciót foglal el. Voltaképpen, ha szorosan vesszük, nem egyéb, mint ruhafogas, melynek az a feladata, hogy a ráaggatott kosztümöket csinosan viselje. Az új revü-

irányzat a meztelenség, azonban mindinkább nagyobb feladatokat ró a görlokre, akik mostanában már inkább táncoló fogasok gyanánt szerepelnek.

Itt-ott hallani meséket arról, hogy egyes görlok e ruhafogási pozíciójukból szépségük segítségével a legmagasabb polcra tornázták fel magukat, mások a filmen vagy varieté-színpadon csináltak szerencsét, de ezek csak a ritka, igen ritka kivételek, a többiek egyik szezont a másik után a görlok sorában töltik el, mindaddig, míg az ifjúság elrepül.

Az öltözőben

Az öltöző, a színpad lefoglalja a görli idejének legnagyobb részét. Sokszor a vég nélkül elhúzódó próbák, egyszerű mozdulatoknak számtalanszor való ismétlése egészen addig, míg végre teljesen egyformán, óramű pontossággal működik az egész görlicspat, minden fizikai erő megfeszítésére kényszeríti őket, mert a végzett erő kifejtés egy napszamosnak is sok lenne. Este azért frissen, szépen kell a színpadon megjelenni és mosolyogva végigcsinálni a százszor megunt felvonulásokat, gépies táncmozdulatokat.

A közönség nagy része természetesen a görlok életéből csak a fényes színpadon lezajló apró részletet látja meg és azt hiszi, hogy a görli a nap többi részét is hasonló fényben tölti és csupakacagás, könnyel-

műség illat és fény kíséri minden lépését.

A görlnek nincsen egyéni sikere, nem csepüli le a kritika, de egyszer csak mégis eltűnik a színről. Nem azért, mert tehetségtelegebb lett, mert a művészete megbukott, hanem egyszerűen csak — megöregedett.

Hová tűnnek el a színpadon már levezített görlok? Erre a kérdésre nem könnyű a felelet, mert ezer és ezerféle pálya van, ahol ezek a magánéletben még mindig igen csinos, csak éppen színpadra már nem alkalmas nők elhelyezkedhetnek. A színpadi világban élő nők között rendszeren jól kifejlődik az üzleti szellem és mint bevásárló, pénztáros, ügynök, ruhá-táros, jegykezelő sok görll nyer elhelyezést, de van arra is példa, hogy pincérnő, telefonoskisasszony, szépség-ápoló-intézeti alkalmazott, sőt riport-ter lett a görllből.

A legtöbb görll azonban éppen úgy, mint általában a női nem legnagyobb százaléka, a házasság révébe hajózik be. Orvos, ügyvéd, hivatalnok, kereskedő, biztosítási ügynök, gazdag föld-birtokos, gróf és herceg is akad már a görll-férjek sorában. A szerényebb igényű görlok azonban egy-egy jobb iparossal vagy boltossegéddel is be-erik. És a legszerényebb kispolgári háztartásért is szívesen elcserélik a

csillogó színpadi jelmezeket, a hangos öltözöt, a rendező és táncmester nem mindig túlfinom modorát.

A görlok öltözője olyan, mint egy hatalmas, nagy fazék, amelybe a legkülönbélebb anyagokat és egy darab színháztörténelmet dobált a véletlen és ez most ott forr, kavarog és még nem igen lehet előre tudni, hogy végül is mi fog belőle kialakulni.

Állandó fecsegés a férfiak jó és gonosz dolgairól, szerelemről, házasságról és válásról, ruhákról, színházról és színházi intrikákról, sportról, szépségről, utazásokról és pénzről, mialatt az egyik kosztümöt a másikkal felcserélik, folyik a szóáradat, amelynek csak az vet véget, hogy megszólal az ügyelő csengője, amely a színpadra hívja a kórus szépeit.

Olvasnak mindent, felületes férce-művektől kezdve komoly filozófiai munkákig, vitaíkoznak, tréfálnak, nevetnek és sírnak. Dúsabban és érdekesebben zajlik le a görll élete, mint más polgári pályán működő nőké és gazdag tapasztalatokat gyűjthet. Mikor azonban az idő lejárt, visszavonhatatlanul búcsúzhat a festett falak világától, mert az énekes hangja változását nem figyeli olyan árgusszemekkel a rendező és igazgató, mint azt, hogy a görllön már nem mutat olyan jól a ruha.

A próbán

Hallja maga Skót...

ne bigyessze az ajkát, mert tényleg óriási sikere van a Dybuknak. Ha nem hiszi, menjen ki Újpestre, az ottani színház már műsorára is tűzte a Dybuk pendentjét, „A bolygó zsidó”-t. És épp úgymint az Új Színháznak, az újpesti színháznak is kasszasikert jelent a zsidó darab. De az újpesti dírekción óvatos. Nehogy a közönség a későbbi előadásokon meggondolja magát, egy egészen újrendszerű kedvezményt talált ki, amely a plakátokon vastag betűkkel van feltüntetve és ekképpen szól: „Minden felnőtt ingyen bevihet magával egy gyereket.”

A szenzációs kedvezményről csakhamar tudomást szerzett Újpest legifjabb generációja és az előadások előtt egy egész gyermekregiment ostromolja meg a színház felé gyanútlanul igyekvő felnőttet és ahányan vannak, kórusban kiáltják felé:

— Bácsi, vigyen be!

Hát nem aranyos? Érdemes megtenni azt a hat kilométert autón, hogy ilyet lásson az ember. De mielőtt neki indulna, elmondom még magának, hogy

Biller Irén ismét a nyilvánosság elé lépett.

A Studióban eljátszotta a „Bob herceg” címszerepét. Biller ezúttal először állt mikrofón előtt és így nem csodálkozhatunk azon, hogy volt egy kis lámpaláza, amelyet, tekintettel a rádióra, nyugodtan nevezhetünk öt-lámpás láznak is. A rendezőnek rengeteg munkát adott a művésznő első szereplése, egyszer arra kellett figyelmeztetnie, hogy álljon közelebb, más-szor hogy menjen távolabb a mikrofóntól. De azt is fel kell jegyeznünk, hogy Szóts igazgatótól Gyarmathy rendezőig mindenki a hasát fogta és

úgy nevetett mikor a rádióalkatrészeket még hírből se ismerő Biller Irén próba közben halkán megjegyezte.

— Kérem, vigyék el innen ezt a mikrofónt, úgy zavar engem...

A művésznő kívánságát természetesen nem teljesíthették, mert akkor a rádióelőfizetők nem hallhatták volna a

„Bob herceg”-et. Summa summarum, ha nem is láthatták a primadonnát, legalább a hangját lehetett hallani... Mit mond, kedves skót? Hogy ez a különbség a színpad és a rádió között. Mert a színpadon viszont látni lehet Billert, de... Jó lesz abbahagyni a csúfolkodást. Már azt hittük, hogy elfelejtette...

Most pedig kijelenthetjük, hogy ismét blamáta magát a jóslásaival. Mert maga, kedves Pithya, vagy inkább Pithyáner azt jósolta, hogy a „Gyurkovics fiuk”-ból sohase lesz operett, mivel Herczegh Ferenc erősen köti magát azokhoz a percentekhez, amelyekről Farkas Imre, az átdolgozó nem akart lemondani. Hát igenis lesz operett a „Gyurkovics fiuk”-ból. Mert Herczeg és Farkas megegyeztek Farkas Imre csak mint zeneszerző lesz érdekelve az ujdonságban, a librettista maga Herczeg Ferenc lesz, aki így még többet is kap, mint amennyire reflektált. Premiér: március 19. Bonviván: Sziklay József. Táncoskomikus: Érckövy László. Kívülük még még Zilahy Irén, Körösy Angéla, Siro Anna, D'Arrigó Cornél, Fenyves Sándor Békéssy István, Kompóthy Gyula és Kertész Sándor kaptak jó szerepeket.

Hát mit szól Bánky Vilma hazaérkezéséhez? Az összes napilapok találgatták, hogy mikor érkezik és a legutóbbi hír az volt, hogy csütörtökön érkezik. Ebben az az érdekes, hogy

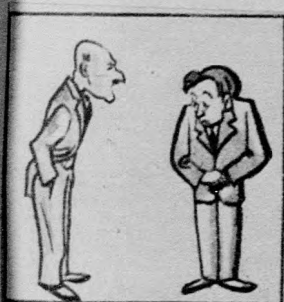
mikor ez a hír megjelent, akkor Bánky Vilma már Pesten aludt a Hungária szállóban. Hiába, ezek a filmhirességek kiszámíthatatlanok. Bánky csak két hétig marad és azzal fenyegetődik, hogy sem intervjút nem ad, sem fotografálni nem engedi magát. De elfelejti, hogy pesti riporterekkel lesz dolga.

És most elvárjuk, hogy maga, aki olyan szegény, mint a templom egere, irigykedjen egy kissé amiatt, hogy egy másik Templom egerének, Gaál Franciskának a mult héttől kezdve már saját autója van. Franciska reggeltől késő estig gyakorolja magát az autóvezetésben. Már egy viccet is készítettek ezzel kapcsolatban a naiváról. Akarja hallani? Tessék.

— Gaál Franciskának hitele van a rendőrségnél?

— Miért?

— Mert ha a rendőr szól valamit, azt mondja, hogy „írja fel”.

Most pedig kap egy óriási szenzációt: az amerikai Kossuth-ünnepségekre Fedák Sárít küldik ki, hogy a magyar színészetet reprezentálja. A választással mindenki meg van elégedve, felesleges tehát, hogy ön is beleegyezését adja! Bizonyos, hogy „Borcsa Amerikában” beváltja majd a küldetéséhez fűzött reményeket.

És végül tradíciókhoz híven egy kedves anekdotával bocsátjuk útnak önt, édes egy skótvezérem. Beöthy László, a Belvárosi Színház igazgatója az egyik próbáján észreveszi, hogy egy fiatal tagja erősen lecsüggesztett fejvel járkal:

— Mi a baj? — kérdi gyengéden Beöthy.

— Ne is kérdezze, Vezérem — felel a színész — nem megy semmi se úgy, ahogy kellene...

— Majd menni fog! Az Isten mindenkit megsegít...

— Rajtam már ő se segít — szól a színész.

Mire Beöthy mérgesen megjegyzi:

— Na ja, ha maga lebeszéli!...

Távolság.

— Láttál engem a legújabb szerepemben?

— Nem láttalak, mert nagyon messze ültem.

— Ne beszélj! Hol ültél?

— Vácon.

Aforizma

— Az én gázsím olyan, mint az influenza.

— Hogy-hogy?

— Ha megkapom, egy-két napig tart...

Lilla

Bajor Gizi az öltözőben
A virágokból ki se látszott,
Többek közt Szép Ernőtől is
Kapott egy Lilla-ákácot.

A Bakony

A Kamara premiérjén
Láttam egy bánatos alakot,
Kire a jegyszedő rászólt:
Le a kabátot s kalapot!

Szegény ember könyörögve
A rendőrhöz fordult nyomban.
— Biztos úr — mondta remegve
— Hol vagyunk most, a Bakonyban?

Kovács Ilonka a Városi Színház Rimsky—Korzakoff-operájában, a „Hópehely”
 éjszerepében. (Streliszky-Jók felv.)

Co
 ezelő
 Most
 rikai
 kozá
 szell
 nész

Ép
 egy
 feket
 arca
 de m
 ról k
 szony
 Conn

—
 mind
 túl.
 szaba

Az
 szin
 film
 mé

Conny intervjút ad a nőkről

Magyar kosztól hízik Emil Jannigs

Conrad Veidt körülbelül egy évvel ezelőtt ment másodszor Amerikába. Most fölkerestem és érdeklődtem amerikai impressziói iránt abban a várakozásban, hogy ez a kivételesen friss szellemű és nagyszerűen képzett színész új dolgokat fog mesélni.

Éppen akkor megjött a felesége is, egy karcsú, gyönyörű fekete asszony, fekete bundában, fehér madonna-arccal, kicsit hallgatta ő is a férjét, de mikor szerény érdeklődésemre nőkről kezdett beszélni, a nagyságos asszony tapintatosan magunkra hagyott. Conny ragyogó szemekkel szólt:

— Higyje el, a nők ideát csodásak, minden elképzelésen és várakozáson túl. És majdnem elérhetetlenek. Nem szabad hozzájuk nyúlni.

Az európai szisztéma, hogy a filmszínész az esetek többségében a filmrendező barátságán és szerelmén keresztül érvényesül, Hollywoodban ismeretlen.

De a férfiak vágyakozása itt is megvan és még hozzá felfokozottan, hiszen az „elérhetetlenség” tudata őrzőgésig fokozhatja az ember idegállapotát, főképpen, ha idegen, sőt Berlinből jött, ahol magánéletét tetszése szerint kiélheti. Ha a legkisebb, legjelentéktelenebb férfiúi udvariassággal közeledem a hollywoodi fiatal lány felé, aki foglalkozására nézve heti húsz dollárral fizetett statiszta, úgy nyugodt lehetek arról, hogy másnap John Barrymore, különben kedves barátom, már üdvözlés közben említi:

— Hallottam, kedves Conny, nőszülni szándékozol, sőt kötelező házassági ígéretet is tettél már.

Legjobb tehát a nőktől távol maradni és más narkotikumokkal csillapítani az idegeket. Legcélszerűbben: könyvekkel, amelyeket elhoztam magammal Berlinből, az én kedves könyveimet, ládászámra, egy egész kis könyvtárat, számítva arra, hogyha talán egyedül leszek, valahogyan megtalál-

Conrad Veidt a kislányával játszik

jam a kontaktust önmagammal és az otthoniakkal.

Hogy milyenek az amerikai kollégák a külföldről érkezett színészekkel szemben? Nem lehet erre másképpen válaszolni: elmondhatatlanul jók, barátságosak, kedvesek, ami nem is lehet másképp, hiszen a hollywoodi élet a nemzetköziségen épül fel, a legkülönbözőbb nemzetek gyermekei alkotják a filmkolóniát és itt, eltérően európai példaktól,

nincs kenyéririgység és férfiak között egyáltalában nincs sztár-féltékenység.

Első filmemben John Barrymoore-al együtt játszottam, a legnagyobb amerikai színésszel és ez az ember megtette velem, hogy külön jeleneteket íratott a számomra, mikor úgy találta, hogy talán az addigiak nem elegendők első amerikai bemutatkozásom átütő sikeréhez. Ennyire kol-

Conrad Veidt és felesége

légiálisak és jók az amerikai színészek. Bennük a mi mesterségünknek emberi szempontból — legkiválóbb képviselőit ismertem meg.

És az amerikai közönség? Az igazán siker előtt meghajlik és ugyanúgy lelkesedik, ünnepel, gyermekiesen ügörgő, mint ahogy a kontinensen egyedül a magyar színházi publikum teszi ezt. Nagyon-nagyon fontos társadalmi tényező Amerikában a film — nemcsak gazdasági fontosságáról — és a „művelődési” szempont tekintetében, hogy a közönség a filmszínészeknek a megszokott ünnepetetéseitől is a legmagasabb társadalmi pozíciót biztosítja.

Társaságom? Először is az én kedves jó pajtásom, Jannings.

A mi barátságunkon az sem változtatott és változtat semmit, hogy az én feleségem, Gussy Holl, most az övé.

Naponta együtt vagyunk és nagyon sokszor a hollywoodi magyarok között Jannings annyira viszi a magyarbarátságot, hogy magyar szakácsnőt tart ennek köszönhetően — bizonyára ő is észrevette a filmekben — hogy Emília újabban kissé elhízott. Végül meg kell mondanom önnek, hogy azok a magyarországi lapokban megjelenő hírek, amelyek Bánky Vilma beérkezéséről kivételes sikereiről szólnak, szóról-szóról igazak. Bánky Vilmának, ennek a csodálatosan szép és tökéletes asszonynak, mint férfi is hódoló vagyok, persze, csak úgy messziről, *par distance*, de mint ahogy Amerika rá szoktatott a nők dolgában szeténységre, hát ezzel is megelégszem.

Igy szólt Conny és én elbúcsúztam tőle, a nők reprezentatív barátjától.

Jub
um
Tillan
morára
Ez gy j
van an m
hateumá
per
den
min
C jub
rek
elette
Az,
nek k
érkeze
nedik
senki
nyetke
Színhá
ez érz
mléki
— A
szin
ogy
elente
djam.
em t
Két
C
szá
feh
val
tele
pad
ki
vein
ebl
é
ör
szin
nce
elh
tan
és
Zilahy
Nem

Bilitzky kadét emlékiratait írja

Jubileumi idöket élünk. Egyik jubileum a másikat követi. Tessék egy pillantást vetni a színházak heti műsorára: majdnem minden napra esik egy jubileum. A humoristák szerint man már olyan színész is, aki a jubileumát jubilálja.

És egy józsefvárosi öreg házban azt mondja valaki:

— Nem akarok jubileumot! Annyi jubileum, hogy már mosolyognak elelte!

Az, aki így beszél, egy fehérfürtű öreg úr: Zilahy Gyula, a mindenkinek kedves, régi, vidám Zsül, most érkezett el színészmesterségének ötvenedik évfordulójához. Fogadni mernék, senki se ismene rá az egykor oly nyetyke Bilitzky kadétra, aki a Nemzeti Színház színpadáról remegtette meg az érzékeny leányszíveket. Most az emlékiratain dolgozik.

— A címe — mondja — *Ötven év színészetnél*. Már készen is van. Kár, hogy nem tudom egyelőre még megjelentetni. *Nincs pénzem, hogy kiadjam*. A nyugdíjamból erre igazán em telik.

— Nem magamról írtam benne, hanem arról a sok-sok emberről, akiket ötven év alatt megismertem.

Zilahy ezután elmeséli, hogy könyve a *Szilágy-sággal* kezdődik. Ő is mint Ady Endre, innen vágott neki az életnek...

Egy karrier...

Zilahy Gyula mint iskolás gyerek szökött meg hazulról, hogy beálljon pálcás-színész-nek egy vándortársulathoz. Első szerepe a „Cigány“ *Pelije* volt. Őt álló esztendeig kóborolt a ripacsok-

kal, aztán gr. Mikó Imre leszerződtette a kolozsvári Nemzeti Színházhoz. A temperamentumos, jókedvű naturburs csakhamar magára irányította a budapesti Nemzeti Színház igazgatójának figyelmét. Paulay Ede elcsalta őt Kolozsvárról és leszerződtette száznyolcvan forint fizetéssel. A Nemzeti Színházban egyik legnagyobb sikerét a *Dolovai nábob leánya*-ban aratta. Bilitzky kadétot játszott. Aztán jöttek a többi *Herceg*-darabok és Zilahy csaknem valamennyiben kapott szerepet. A szerző ragaszkodott hozzá, hogy játsszon az ő darabjaiban. „Legnagyobb sikereimet „A király házasodik, A cifra nyomorúság, a Figaró lakodalma, a Molière-vígjátékok és a Herceg-darabok jelentették. A *Három testőr*-ben a lengyel *Kosnitzkyt*, az *Első vihar*-ban a monoklis *Bénit* játszottam“.

Zilahynak is, mint minden színésznek, az volt a vágya, hogy direktor lehessen. És mikor alkalmá nyílt nyílt erre, rögtön otthagya a Nemzeti Színházat és elment *Debrecenbe* direktornak. Távozását, amely hirtelen történt, voltak, akik azzal magyarázták, hogy Zsül nem akar vetélytársa lenni az újonnan előretörő *Rózsahegyinek*. Debrecenben is nagy sikerei voltak Zsülnek, de mint igazgató belebukott vállalkozásába. Sok pénzt vesztett el.

Pihenni szeretnék...

— Ötvenéves pályámban — mondja Zilahy Gyula — legbüszkébb a *Front Színház*-ra vagyok. Annak megszervezése az én nevemhez fűződik. Én toboroztam össze azt a társulatot, amellyel aztán bejártuk a román, a szerb és az olasz hadszíntereket és mulattattuk a katonákat. Néhány kilométerre tőlünk ropogott a géppuska, csattant a gránát és mi komédiáztunk a hadseregnek, hogy kedvet öntsünk beléjük. De imádtak is engem!...

— Utoljára három évvel ezelőtt léptem fel a *Magyar Színházban* a *Frou-frou* című színműben, *Brigard* urat játszottam. Néhány magyar filmben is szerepeltem és nemrég, mikor *Bécsben* jártam, az *Ufa* le akart szerződtetni. Az ajánlatot visszautasítottam. Fáradt vagyok, pihenni szeretnék! Elég volt a komédiából!

Zilahy Gyula amikor a Nemzetihez került

Becsületrendes bohócok

Nagy Napoleon, a franciák bálványozott hőse és császára még konzul-sága idején, 1802-ben alapította a becsületrendet, hogy azzal kivételes katonai és polgári erényeket és szolgálatakat jutalmazzanak.

A francia becsületrend immár öt-negyed százados történetében nincs példa a három Fratellini-fivéren kívül arra, hogy a katonai és polgári erények jutalmazására alapított rendjelet, acirkuszporondon, komikus maszkban, lötyögő bő nadrágban, a tömeg kacagása közben érdemelje ki.

A három Fratellini, bár régi híres artista familiából származnak, bizony eleinte csak kis vándorcirkuszokban mulattatta tréfáival a közönséget. Egyszerre azonban a szerencsecsillaguk felragyogott és Párizs, a nehezen meghódítható metropolis is behódolt esz-kozeiben kivételesen groteszk, de mindig megkapóan emberi művészetüknek.

A divatba jött bohócok jobbnál-jobb szerződést kaptak, dúlt a pénz, rövid idő alatt jelentős vagyona tettek szert. Neves kritikuskok méltatták a bohócok művészetének értékét.

Saját villájukban laktak és szabad óráikban mind a hárman külön-külön hódoltak kedvenc sportjuknak, az automobilnak. Egy időben nekik volt Párizsban a legszebb automobiljuk.

Kétségtelen, hogy a becsületrend ügyeit intéző bizottságban nagy meg-
rökönyödést kel-
tett az, amikor a
lovagi keresztel

való kitüntetésre először hozták javaslatba a bohócokat. Elzárkózó azonban nem igen lehetett a dolog elől, mert a három Fratellini-bohóc produkciójával ugyan már régen túlnőtt a cirkuszi manézs — szűkre méretezett keretein, de elvégre még csak — bohócok voltak. Ezzel ellenében nem lehetett elfelejteni azokat a nagy szolgálataikat, amelyeket a Fratelliniek tettek. A három híres artista ugyanis sohasem volt hajlandó semmiféle fejedelmi honorárium ellenében másutt produkálni magát, mint a cirkuszban, ahol szerződésben voltak, viszont a háború alatt minden szabad idejükben szívesen szórakoztatták a sebesült katonákat, a békekötés után gyermekkórházak kis szenvedőit kagattatták meg.

Ezen szolgálataik jutalmazására kapta meg a három Fratellini a becsületrend piros rozettáját. A Fratelliniek most európai körúton vannak és jelenleg éppen Berlinben vendégszerepelnek. Minden este elegáns autó áll meg a cirkusz hátsó bejárata előtt. Három elegáns úr lép ki belőle, akiknek gomblyukában ott ragyog a Légion d'honneur jelvénye. A három úr az öltözők felé siet, ott levetik az elegáns ruhákat és felöltik a cifra, színes kosztümöt, arccukat belisztezik és megjelennek a porondon, ahol minden mozdulatukat harsogó kacagás, tomboló tapsvihár kíséri. De előadás után megint ott áll az autó-

A Fratellini-fivérek

(r-r.)

A pétervári palotától a Folies Bergèresig

Hogyan került a Folies Bergères színpadára az orosz arisztokrácia két ifjú férfitagja s a volt cári ballett csillaga?

Európa metropolisáiban sorra megjelenik az orfeumok színpadán egy háromtagú artistacsoport. Különös, szép ballettáncokat mutat be a két arisztokratikus arcú, nyúlánk férfi és a karesú, őzbokájú, fehérbőrű nő, a partnerük. Oroszok. Forrongó hazájuk messze üzte őket, országról országra járnak, mindenféle fajta nemzetiségű, rangú, rendű népeket gyönyörködtetnek és senki a nézőközönség közül nem sejtí, hogy milyen regényes mult áll a három művész mögött. Kész dráma ennek a három művésznak az élete: fordulatos, színes, izgalmas dráma. Itt is felléptek nemrégiben és az itt élő orosz emigráns kolónia egyik előkelő tagjától sikerült — utólag — megtudnunk a világhírű artistatrió titkát.

Két, jóbarátságban élő arisztokrata-család, a szentpétervári társaság krémjéből, nem csupán fényes háztartásáról, a hosszú télen tartott pazar háziestélyeiről volt közzismert az óriási birodalom fővárosában, hanem szélében-hosszában az elragadtatás, őszinte csodálat hangján emlékeztek meg a gyermekükről is. Mindegyiknek volt egy bájos, tíz-tizenkét esztendőes fiacskája. A nyúlánk szőke gyermekek úgy hasonlítottak egymásra, nemcsak külsőben, de tulajdonságaikban és képességeikben is, hogy a rossz nyelvek néha nagyon különös dolgokat suttoztak. A két fiú olyan kitűnően, olyan finom érzékkel adott elő ezeken az estélyeken kisebb balletszámokat, hogy az

előkelő, hozzáértő vendégsereg hízégs nélkül megállapította róluk, hogy az udvarban, a cári balletkarban is kitűnnének istenadta tehetségükkel.

Nőtt a két kitűnő gyermek, deli természetű legénnyé serdültek. Velük párhuzamosan nőtt fel, fejlődött gyönyörű, pompás virággá az udvari balletmesler egyetlen leánya is, akit apja úgy kiképezett, hogy a háború előtt a cári ballet egyik nagyreményű csillaga volt már. A bájos, tehetséges művésznőt szívesen hívták meg szerepelni egy-egy háziestélyre az arisztokraták is, köztük a két jó barátságban élő család is. Talán nem is történnhetett volna másként: a két fiatalember, akik eddig, szüleik példájára, a legigazibb baráti viszonyt tartották

Ticew et Tarazow et Mlle Toppel-csoport egyik táncszáma

egymással, szerelmes lett a táncosnőbe. Mint hozzáértők, a táncudását is módfelett értékelték és a leány hájai sem hagyták őket figyelmen kívül. Pár hónap alatt a két jóbarátból vetélytárs, majd a vetélytársakból gyűlölködő ellenfél lett.

Mindegyik bármely pillanatban képes lett volna feleségül venni a balletmester lányát, de a szülők mereven tiltakoztak az ellen, hogy egy hivatásos táncosnővel szorosabb családi kapcsolatba kerüljenek. A megakadt szerelmesek ügyén a váratlanul kitört forradalom nagyot lendített. A szülők külföldre menekültek, a két fiú azonban ottmaradt továbbra is és még szinte örültek neki, hogy az arisztokratákat is munkába kényszerítették a megváltozott idők: *beálltak a balletkarba*. A főcél persze az volt, hogy a táncosnőhöz közelebb legyenek. Közben a polgári forradalmat a bolsevikiek erőszakoskodásai váltották fel és most már nemcsak a két előkelő származású balletáncos, de az egykori udvari balletmester leánya is menekülni kényszerült.

Nélkülözések végtelen sorozatán keresztül, védtelenül, állandóan egymásra utalva, hánykódott a forradalom viharától sodorva a két haragos vetélytárs és gyűlölködésük okozója — a szép táncosnő. A harag lassan-lassan enyhült valamit, már akkor, amikor teherszállító vagonokban összezsúfolva, majd idegen városok nyomortanyáin fagyoskodva éheztek, szenvedtek napról-napra. De maga a két szerelmes szőke orosz fiú se gondolta volna, hogy mit hoz a jövő. Mikor ugyanis Párizsban találták magukat vándorútjukon és a táncosnő elindult szerződést keresni, hirtelen elhatározással veltartottak ők is. Közös számot próbáltak el az igazgató előtt, aki mindhármukat leszerződtette.

Ma a párizsi *Folies Bergères* állandó tagjai és *Ticew et Tarazow et Mlle Toppel* néven nagy sikerrel vendégszerepelnek Európa orfeum-színpadain.

Probléma.

A Királyban elgondolkoztam,
Míg gyönyörködtem a nőkben,
Ha az Oroszországot orosz ruhákban
játsszák,
Az Éva grófnőt mért nem játsszák
Éva-kosztümökben?

Dybuk

*Nehogy meggyanusítsanak engem,
Én nem vagyok senki ellen,
De tény, hogy a Dybukban üznek szellemek
És a Trixiben nincsen szellem.*

*

A néző az Uj Színházban
Sok jó színésznőt látott,
De csodálkozott, hogy a Dybukban
Nem látja a Dybukátot.

Remény

— Tudod, mit vár Sebestyén a „Húzd rá Johnny”-től?

— Na?

— Hogy ezt a szezőnt ki fogja — húzni.

Közepes ház

— Milyen házatok volt tegnap?

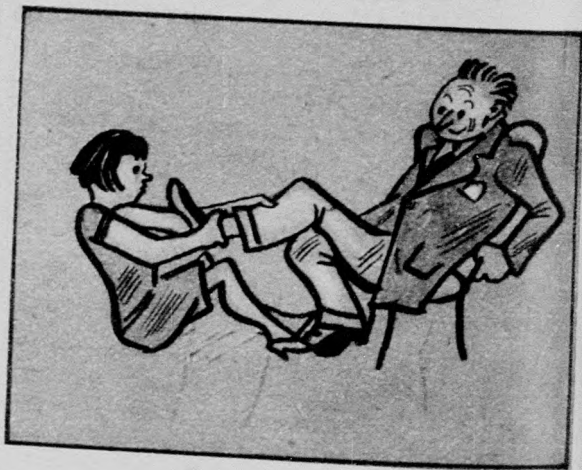
— Közepes. Az első sorban ült egy jegyespár, a többi sorokban pedig ült egy pár, akinek nem volt jegye.

Uj cím

— Tudod, mi az „Éva grófnő” új címe?

— Nos?

— Ég a grófnő.

A prima feleség.

A táncoskomikus meséli:

— Az én feleségem egy prima aszszony. Ha a próbáról fáradtan hazajövök lehúzza a lábamról a cipőmet.

— Igazán?

— Igen. De csak akkor, ha el akarok menni a kávéházba.

Széplábu Annát becsületes nevén Soltész Annának hívják. Mamája trafikosnő a Nefelejcs uccában. Az álmodozó kis Anna egyetlen barátja a vele egy házban lakó Kulinda tanár úr, aki néha színházjegyet hoz neki és rábeszéli, hogy legyen színésznő. Soltész Anna hallgat a szavára, de a Király Színház karfelvételi próbáján megbukik. De meglátja a kis Annát Gürtler, a Belvárosi Színház titkára és feltűnik neki a kislány szép lába. Később a színháznak szüksége volna egy görlicére és Gürtlernek eszébe jut Soltész Anna, akinek a címe a zsebében van, mert kölcsön adott neki 20 fillért ruhatárra és a becsületes Anna akkor felíratta a nevét. Soltész Annát behívták a színházhoz, a Vezérnek megtetszett s azonnal leszerződte. Kapott is mingyárt félmillió előleget, amivel boldogan rohant haza. A lakók mind kiálltak a gangra erre a jó hírre.

Mázorné rosszindulatúan rázta a fejét és átkiabálta Steinernének:

— Színésznő lett belőle!
— Rögtön tudtam — felelte Steinerné és közelebb húzódott kebelbarátnőjéhez.

— Jó firma lesz belőle! — mondta Mázorné.

— Szép pálya!
— Pfuj!
— Hogy csak nem szégyelli magát...

— Szegény édesapja, ha tudta volna...

— Festeni fogja magát!
— Barátja lesz!
— Elzüllik!

Steinerné már könnyezett:

— Én csak az édesanyját sajnálom... az a szerencsétlen asszony...

Anna egyszer és mindenkorra el volt intézve a nefelejcsuccai ház számára.

Eltemették. Valahogyan úgy néztek rá, mintha már letért volna az erkölcs útjairól...

Színésznő lett belőle...

*

— Majd veszek kérem. Sokba kerül?

Másnap délelőtt tizenegy órakor jelentkeznie kellett az első próbán. Gaál Béla főrendező végigmérte tetőtől talpig és csak ennyit mondott:

— Tauglich!

Aztán Anna megismerkedett társnőivel. Mind a hatan csinosak, fiatalok voltak, körülvették Annát. Egy-kettőre összetetegeződtek.

— Te hová való vagy? — kérdezte egy magas, sovány lány Annától.

— A Nefelejcs uccából.

— Én a Hernád uccából...

— Hiszen akkor földiek vagyunk — kiáltotta Anna. Hogy hívnak?

— Pirinek.

— Én Anna vagyok!

— Szervusz Anna...

— Szervusz Piri...

És Anna és Piri rögtön jóbarátnők lettek. Összecsókolóztak.

— Mi a mamád? — kérdezte Anna.

— Tejcsarnoka van.

— Az én mamámnak trafikja van...

— Hol az a trafik?

— A Nefelejcs uccában. És hol van a ti tejcsarnokotok?

— A Hernád uccában.

Anna nevetett.

— Én a Hernád uccába fogok járni tejért...

— Én meg a Nefelejcs uccába trafikért...

Megint megcsókolták egymást és a barátság meg volt pecsételve.

Aztán megkezdődött a próba. Gaál Béla rendező sorba állította a lányokat. Anna szíve izgatottan dobogott: íme, már ott áll pályája első lépcsőjén. Innen már csak felfelé juthatok — gondolta és valami különös, jóleső érzés hatotta át.

És a rendező mellé beosztott táncoskomikus, aki a táncokat tanította be, megmutatta az első lépéseket. A lányok sorban utána csinálták.

— Nagyon ügyetlen vagy — mondta a rendező Annának. Anna megijedt.

— Most talán vége mindennek — gondolta.

— Hiszen nincsen ritmusérzéked — mondta a táncoskomikus.

Anna majdnem elpityeredett. Fogalma sem volt róla, hogy mi az a ritmusérzék.

— Együtt mentek haza

— Majd veszek, kérem... Sokba kerül? — kérdezte.

Harsogó kacagás fogadta ezeket a szavakat.

Anna gyámoltalanul nézett körül. Rosszul esett neki, hogy kinevetik. A szemében bizonytalanul egy könnyecsepp jelent meg és aztán riadtan nézett körül, mint egy sebzett madárka.

És nevettek a lányok, nevetett a rendező, a táncoskomikus és mindenki. És nevettek a falak és nevettek a díszletek, csak Anna állt komolyan ebben a nagy

hahotában; szegény, nem tudta, hogy hová legyen izgalmában. És kiszakadt belőle most nagyon őszintén a kívánság:

— Haza akarok menni!

Még hangosabb nevetés fogadta ezeket a szavakat.

— A kislány haza akar menni a mamájához, — állapította meg egy nagyfogú, rosszindulatú leány.

— A mamája szoknyája mellé akar bujni — kuncogta valaki.

De a rendező közbeszólt:

— Csend legyen! Folytassuk a próbát.

És folytatták. Már jobban ment Annának is az első lépés. Megtanulta ő is azt a figurát, amelyet a táncmester mutatott neki.

— Nem is vagy olyan ügyetlen — mondta most nagyon jóindulatú hangon a rendező.

Anna nekiperült. Érezte, hogy a rendező kijelentése még egy lépcsőt jelent pályáján.

— Igyekezem, rendező úr — mondta.

— Majd otthon is tanulom ezt a lépést...

Ezen megint nevettek.

— Nem vagy iskolában — mondta a főrendező. — Otthon pihend ki magad. Majd jól fog menni minden...

Másnap már Anna nagyszerűen tudta a lépéseket.

Harmadnap a rendező megdicsérte őt az egész társaság előtt.

— A széplábú Anna nagyon tehetséges — mondta.

Negyednap bejött a próbára a Vezér is. Végignézte a görbőket. A próba után így szólt:

Ellűntek a kiskapuban

— Ez a széplábú Anna nagyon ügyes.

Azután odament Annához.

— Kislány — mondta, — egészen nyugodt lehetsz a jövőd illetőleg. Én nem szoktam csalódni színházi dolgokban. Lesz még belőled nagy színésznő. Csak így tovább, dolgozz szorgalmasan.

— Igenis, igazgató úr — mondta Anna dobogó szívvel. És magában így szólt:

— Még egy lépcső.

A lányok most már irigykedéssel néztek rá. Sikerének igazában csak Piri örült.

— Nagyon boldog vagyok, hogy tetszel a Vezérnek — mondta.

Anna megcsókolta Pirit és együtt mentek haza.

— Cukrászdába megyünk — mondta Piri.

— Nekem nincsen pénzem — mondta Anna.

— Nem baj, nálam van elég.

Bementek egy cukrászdába. Anna csak rigójancsit evett, mert ez volt kedvenc étele. A harmadik rigójancsi után bátortalanul megkérdezte:

A világos felöltő volt

— Ehetek még egyet?

Piri igent intett.

És Anna megevett még hat rigójancsit.

És amikor Piri fizetett, amikor kitette az asztalra avult retiküljét, Anna szíve feldobogott. Piri egy százpengőst húzott elő a retikülből.

— Honnan van ez a sok pénz? — kérdezte Anna ijedten.

Piri nem palástolhatta zavarát. Először úgy tett, mintha nem értette volna a kérdést. De hiába, felelni kellett, mert Anna szúrósan nézett rá.

— Miért nem mondd meg, hogy honnan van száz pengő? Nem becsületes úton szerezted?

Piri válasz helyett mereven maga elé bámult. Aztán lassan lelankadt a feje, szinte segélykérően tekintett Annára és csak ennyit mondott:

— Nem.

Anna most már megrémült. Megragadta barátjánője karját.

— Felelj, ki adta ezt a pénzt?

— Nem mondhatom meg, Anna.

— Miért nem?

— Szégyellem!

— Kitől kaptad?

És most Piriből kiszakadt az igazság:

— Ismerek egy urat. Ő adta nekem a száz pengőt.

— Miért adta?

Piri levegő után kapkodott:

— Nem mondhatom meg...

És Anna fejében lassan kigyúlt az igazság. Még nem akart hinni a füleinek, hiszen szerette Pirit és meg volt győződve róla, hogy éppen olyan becsületes és tisztességes lány, mint ő.

De azért megkérdezte:

— Szeretőd van?

Piri csak bólintott némán, azután zokogva borult a cukrászda márványasztalára. A vendégek csodálkozva nézték a lányt, aki egy cukrászdába jön sírni.

— Kezet fogsz még velem? — kérdezte Piri.

Anna felelet helyett megcsókolta barátjánőjét.

Percekig nem beszéltek egy szót sem.

— A mamád tudja? — kérdezte Anna.

— Isten őrizz! Azonnal kidobna...

— Ki az az ember?

Piri felugrott.

— Anna, nagyon kérek, ne faggass tovább. Én olyan szerencsétlen vagyok. Maradjon ez az én titkom...

— Jól van, nem kérdezem a nevét,
— felelte Anna. — Csak még arra
felelj, hogy szereted-e.

Határtalan undor látszott most Piri
arcán.

— Nem — mondta. — Gyűlölöm...

— És mégis a szeretője vagy ?

— Igen...

Szótlanul mentek haza. A Ne-
felejes ucca sarkán váltak el. Anna
hosszasan nézett Piri után, aki be-
fordult egy keresztuccába. És Anna
látta, hogy egy úr csatlakozik Piri
mellé. Anna csak hátulról látta ezt
az alakot, aki nagyon ismerős volt
neki. És látta, hogy mind a ketten
eltűntek egy kiskapuban. A férfin
világosszürke kabát volt.

— Hol láttam én ezt a kabátot ?
— gondolta Anna.

Hazament. Az édesanyja eléje rakta
az egyszerű vacsorát. Még beszélget-
tek, Anna mindig elmesélte neki, hogy
mi minden történt vele a színházban.

És lefeküdtek aludni. Anna szem-
ét elkerülte az álom. Nyugtalanul
forgolódott az ágyban. Nem bírta
tovább, egyre Piri járt a fejében.
Kiugrott az ágyból, magára kapott egy
pongyolát, papucsba bujtatta a lábát
és kirohant a gangra. Ott állt a gang-
rácsnak támaszkodva, nagy-nagy fájdalommal a lelkében.

— Szegény, szegény Piri...

Ekkor megszólalt a kapucsengő.
Anna látta, hogy a házmester ki-
csoszog az udvaron keresztül a kapu-
hoz. Hallotta a kapunyikorgást. A
Steiner, a fehérneművarrodás Steiner
jött haza. Annának összeszorult a
szíve.

Steiner úron világosszürke kabát
volt...

*

A hold ismét beragyogta az udvart.
És megcsillantak a holdfényben Anna
könnyei. A Steineréknél égett a vil-
lany. Anna belátott a szobába. A

Anna magához szo-
ritotta a kis esokor
ibolyát

csúnya, kövér Steiner megcsókolta a feleségét. Azután egy székre dobta a kabátját.

A világosszürke kabátot...

III.

Elérkezett a premiér napja. Már elkészültek a görlok ruhái, csupa tüll és virág, habkönnyű selymek, különös alakú, fantasztikus fejdíszek, kis finom topánkák és sok csillogó, hamis ékszer.

Anna a görlok öltözőjében volt. Ma nagy elhatározás égett a lelkében. Mellette ült Piri. Anna így szólt:

— Nekem varrólánynak kellett volna lennem — mondta Anna. És most hosszan, szúrósan nézte a barátnőjét.

— Igazán? — kérdezte Piri.

— Igen. A mamám akarta.

— Volt már állásod?

— Volt.

— Hol?

— És Anna nagyon halkán felelt:

— A Steinerék fehérneművarrodájában...

— És a görlok nem tudták az öltözőben, hogy miért fakadt sírva Piri. Csak Anna tudta. De a könnyeknek fel kellett száradniuk.

— Tudtad? — kérdezte Piri.

— Tudtam.

— Ki mondta, hogy a Steiner?

— Láttam — felelte Anna és kimentek a színpadra. Felharsant a zene, a közönség visszafojtott lélekzettel figyelte a görlok táncát.

Különösen az első sorban figyelt nagyon egy úr.

Steiner úr volt, a nefelejsuccai fehérneművarroda tulajdonosa...

Amikor visszamentek az öltözőbe, egy nagy kosár virág állt Piri asztalán. És Anna tükre előtt egy kis csokor ibolya feküdt egy névjeggyel:

*Melegen gratulál az első fellépéséhez
Kulinda tanár.*

Piri félretolta a kosarat az asztalról.

Anna magához szorította a kis csokor ibolyát...

*

Van olyan lány a Nefelejs uccában, aki nem szerelmes? Ez a probléma már biztosan felvetődött. A pesti ember tudja, hogy a nefelejsuccai lányok a legszerelmesebbek. Miért? Talán azért, mert benn van az ucca nevében, hogy nefelejs, kék nefelejs,

ez a szerény virág, amely minden szerelmesnek eszébe jut? Vagy talán azért, mert poros fák állnak a Nefelejs ucca szélén és rügyezni igyekeznek tavasszal, apró bimbók fakadnak fel a porban? Nem tudom, mi az oka, de tény, történelmi tény, hogy nincsen olyan lány az egész nagy Nefelejs uccában, aki ne lett volna szerelmes.

Anna talán kivétel? Nem, Anna is szerelmes volt. Hogy kibe? Istenem, hát volt egy fiú, szőke és kék szemű, néha együtt jártak a moziba, néha megcsókolták egymást félénken a kapu alatt... de rajtavesztettek sokszor. A Nefelejs uccában nem lehet büntetlenül csókolózni a kapu alatt. Először is minden nefelejsuccai lány ismer az egész Nefelejs ucca. Uccagyerekek ujjal mutogatnak a lányokra és ha este, akármilyen sötét van, ha egy nefelejsuccai lány karonfogva sétál az udvarlójával, már tudja az egész ucca egy félóra múlva ezt a szerelmi eseményt.

Szegény nefelejsuccai lányok kénytelenek a Damjanics uccába járni csókolózni. Anna a Damjanics uccába sem járt, mert ott is ismerte mindenki a széplábú Annát, neki zarándokolni kellett szerelméért kis budai uccákba, vagy pedig a legsötétebb Ferencvárosba. Néha a ligetbe, habár ott félni kell a csószóktól, akinek nincsen szívük, vagy pedig még sosem voltak fiatalok. Igen, Anna Budára járt csókolózni a fiúval.

Anna udvarlóját Andrásnak hívták. Koltay András. Foglalkozására nézve egyetemi hallgató, a szó legszorosabb értelmében. Mindig hallgatott az egyetemen, meg a szigorlatokon is, akármít kérdezett tőle a tanár. Ezért gyakran bukott meg és most is harmadszor járta a filozófiai tanszék első szemeszterét. Koltay András lenézte a tudományokat, inkább verseket és drámákat írt. A versek még nem jelentek meg sehol sem, a lapok visszaküldték neki mindet azzal, hogy tehetséges ember, de olvasson Arany Jánost és Petőfit, akkor majd tud írni.

Szegény Koltay András, szorgalmasan olvasta úgy Aranyt, mint Petőfit és mégsem tanult meg írni. Kívülről bevágta Petőfi Sándor szerelmi költeményeit és mégis visszaküldték verseit a lapok...

(Folyt. köv.)

minden
agy talán
k a Ne-
zni igye-
k fakad-
dom, mi
ny, hogy
nagy Ne-
olna sze-

m, Anna
e? Iste-
és kék-
moziba,
félénken
esztettek
em lehet
ou alatt.
ai lányt
a. Ucca-
ányokra
, ha egy
va sétál
z egész
szerel mi

k kény-
jární
uccába
indenki
dokolni
ccákba,
Ferenc-
bár ott
nincsen
váltak
a járt

hívták.
nézve
rosabb
egye-
kármit
akran
adszor
emesz-
tudo-
ramá-
entek
ildték
séges
ánost

alma-
etőfit
rülről
köl-
ver-

Taká

Nemzeti Lovarda carousel-je. Rátkai Mártonné és Cs. Szabó László (Munkácsi felv.)

A carousel egyik jelenete: felvonulás (Munkácsi felv.)

Bidermeier-világ a Nemzeti Lovardában

A lovas-caroussel főpróbája.

Valóságos premier-lázban zajlott le a Nemzeti Lovarda idei Bidermeier-jelmezes caruosseljének „házi főpróbája”. Mert ugy-e: a házi főpróba az igazi premier. Itt a beavatottak előtt megy a játék... S a „primadonnák” izgatottak, a rendező kiabál, káromkodik — igazi színházi hangulat. Éppen csak hogy e kiállítás vas-kosabb. Éber Amália meggyvörös, pompásan símuló kosztümje kreáció-csoda. A huszadik század mostoha-gyermeke, a hölgyek kalpagocskáiról leomló strucctoll vagy két évtized előtt még vagyont ért. És sorban utána a többiek: a szép Rátkai Mártonné elegáns partnerével: Cs. Szabó Lászlóval, gróf Salm Hermanné, gróf Herberstein Henriké, Scholtz Dezsőné, Fáy Baby, báró Eötvös Roland és Ruzicska Pálné elegánsnál is elegánsabb, de uniformizált kosztümjeikben. Hűségesen símul itt minden a testhez, a korhoz, kivéve herceg

Hohenlohe — monokliját. De elegánsabb a herceg maga. Amália oldalán — ők az éllovasok. Andrassy Géza gróf, a Nemzeti Lovarda feje, ez a fiatal öregúr mekként ugrik át a kerítésen jelenetnél, amelyet közletről akar magyarázni... A nyitott lovas-sarabban cuppog a lovak lába, a ütemesen ügetnek, a „stráfoló” koccantásával harmonikus aláférdnak a katonazenekar indulójára amelynek hangjaira lépkednek... — Jobbra, balra, most előre, párosan!! pá-á-árosan — kiállítás-szerző-rendező: Cs. Szabó Kálmán a pesti lovaglótársadalom lelke s benne csak úgy szakadnak ajkára „zamatos magyar kifejezések”, a két a lovasemberek számára irgalmából meghagyott a Scitovszky b... Mert hogyan haladjon a ló, ha káromkodni sem szabad?... —

Rokokó jelmezes tandem (Munkácsi felv.)

A Nemzeti Lovarda carousel-je. Razicska Pálné és Ferdinándy Elemér főhadnagy (Munkácsi felv.)

Hol a gyerekek?!

Babózat egy felvonásban.

Irták: Ifj. Békeffy István és Vadnai László.

Színre került az Andrássyúti Színházban a következő szereposztásban:

Személyek:	Kogutovic Sándor	Kőváry Gyula
	Elza, a felesége	Gárdonyi Vilma
	mlle Colette	Szilágyi Maresa
	Ligeti	Ujváry Lajos
	Jegenye	Peti Sándor
	Szobalány	Rasovszky Juel

(Szín: Elegáns dolgozószoba Kogutovic lakásán, íróasztal, telefon, díván. Háttal középen nagy ablak az utcára, jobbról és balról ajtó. Az ablak félig nyitva, telespriccelve mésszel és malterrel. Az ablak mögött kőművesállvány, amelyen egy nagybajuszú kőműves dolgozik, a Ligeti.)

I. JELENET.

Ligeti, Kogutovic, majd szobalány.

Ligeti (kinn dolgozik, állandóan benéz az ablakon, közben harsányan és hamis fisztula-hangon énekel): Az én babám egy fekete tyúk, a szeme fénylő fekete kő, fekete fejű, fekete tejű, ha fürdik, boldog lehet az uszoda... (Leordít.) Hát gyün az a malter, vagy nem gyün!... Mi?... (Lennről ordítás.) Mingyár a szádba ugrok innen a negyedik emeletről!... (Tovább énekel.) Fekete gyöngysor van a nyá... (meginog, majd leesik) ...kán... fekete testén stb.

Kogutovic (jobbról pizsamában jön, leül az íróasztalhoz és dühösen nézi Ligetit, aki énekel és közben állandóan a szobába néz): Ez a legnagyobb disznóság!... És ez így megy két hét óta!... A guta üssön a trillájába!... (Nézi Ligetit, félre.) Hol láttam ezt a pofát? Hová tegyem?... Hová tegyem?

Szobalány (balról jön, levelet hoz): Nagyságos úr kérem, külföldi levél jött... biztos a nagyságos asszony írta arról az izraelita fürdőről!...

Kogutovic: Micsoda izraelita fürdő?

Szobalány: Az a „Lido” (rövid i-vel). Ligeti (izgatottan figyel kinn minden szóra).

Kogutovic (felbontja a levelet, hangosan olvassa): Szivecském, küldjél pénzt, kitűnően mulatok, azt mondja mindenki, hogy én vagyok a Lidón a legszebb. A tenger is elég szép. Biztos küldjél pénzt! Nehogy eszedbe jusson megcsalni! A pénzre számítok. Síríg hű Elzád.

Szobalány: Már nemcsak velem kettőt, hanem a nagyságos úrral is?!... Hogy anehézség győzőn a pemzlijére!...

Kogutovic: Énrám, fiam, ne legyél féltékeny!... Nem élnék vele egy percig! Mondja, Adél! A francos nevelőnő mit csinál?

Szobalány: Kinn van a szobájában! Igaz is, nagyságos úr, már kétfelnapja akarom kérdezni... Mi nyavalyának tetszett felvenni ezt a kisasszonyt?

Kogutovic: Mi az, hogy nyavalyánát vettem föl?... Nevelőnőnek!

Szobalány: De minek az ide?

Kogutovic: Minek?!... Azt kérdelem, hogy minek?... Hát minek?!... izé... hát a gyerek mellé!

Szobalány: Gyerek mellé?... Hiszen a nagyságos úréknak nincs is gyerekekük!...

Kogutovic: De tudja, mennyi lehet még!...

Szobalány (bámul): De furcsa dolgot... Előbb jön a nevelőnő és csak aztán a gyerek?

Kogutovic: Most képzelje, milyen jól nevelt gyerek lesz belőle!

(Csöngetés.)

Kogutovic: Menjen, fiam, ajtót nyitni!

Szobalány: Megyek már!... (Ligeti felé útközben.) Maga meg ne mossa kolja be folyton az ablakomat, mert úgy pofonvágom, hogy leszakad az állvány!... A fene azt a stanciót fejti!... (El jobbra.)

Kogutovic: Nagyonhelyes!... Ilyen egy csirkefogó!... Jaj, de ismerős ez a pofa!... Hogy hol láttam?!...

II. JELENET.

Kogutovic, Jegenye (kinn Ligeti).

Jegenye (jobbról jön): Szervusz Sanyikám!

Kogutovic: le, fiam, kértél... ban va

Jegenye: csak, na, m

Kogutovic: hogy l

elutaz

egyedi

Jegenye: Sanyik

Kogutovic: hiszen

ezután

megis

talán

Jegenye: Kétség

csak!

Kogutovic: gyógy

Jegenye: jöh

Kogutovic: nevelő

féle sz

feljött

Jegenye: jött

kám!

ség!

Kogutovic: ha a

mit?

mikor

a neve

zám,

mellé

itt va

Jegenye: egy s

(Röhög

nőnek

Pláne,

is gy

Kogutovic: Most

van a

reket!

alább

Jegenye: gyerek

Kogutovic: kíván

Jegenye: olyan

Kogutovic: örülök

akar!

Kogutovic : Szervusz, Jegenyém ! Üljlé, fiam ! Hát kérek szépen, azért kérettelek, mert a legnagyobb bajban vagyok !... Rágyujtasz ?

Jegenye : Jaj, jaj, Sanyikám, mondd csak, borzasztó izgatott vagyok, na, mi van, mi van ?

Kogutovic : A dolog ott kezdődik, hogy két héttel ezelőtt a feleségem elutazott és én itt maradtam egyedül !...

Jegenye : Jaj, borzasztó !... Szegény Sanyikám !

Kogutovic : Még ne sajnálj, te ló, hiszen eddig remek !... De ami ezután jött !... Másnap az uccán megismerkedtem egy gyönyörű fiatal lánnyal !...

Jegenye : Szegény jó Sanyikám !... Kétségbe vagyok esve !... Mondd csak ! ?...

Kogutovic : Te hülye, eddig még gyógyó, de ami most jön !...

Jegenye : Még jön valami ?... Mi jöhet még, szegény Sanyikám ? !

Kogutovic : A lány, aki civilben francia nevelőnő, hallani sem akart semmiféle szerelmi nexusról, nem akart feljönni a lakásomra, erre nekem jött egy szenzációs ötletem !...

Jegenye : Hjjajajaj, szegény Sanyikám !... Micsoda szerencsétlenség !

Kogutovic : Nézd, Jegenyé !... És ha a fejedhez vágok most valamit ?... Mindig olyankor sajnálsz, mikor jót mondok ! ?... Szóval a nevelőnő nem akart feljönni hozzám, erre felvettem a gyerekem mellé francia kisasszonynak ! Most itt van két napja !...

Jegenye : Gratulálok !... Nahát, ez egy szerencse !... Ez igen !... (Röhög.) A gyereked mellé nevelőnőnek !... Micsoda ötlet !... Pláne, ha elgondolom, hogy nincs is gyereked !... Remek !...

Kogutovic : Te ökör, hiszen ez a baj !... Most örülsz ? !... Két napja itt van a nevelőnő és követeli a gyereket !... Azt mondta, hogy legalább messziről mutassam !...

Jegenye : Hát vidd a lelenházba, ha gyereket akar látni !...

Kogutovic : De ő az én gyerekemre kíváncsi !

Jegenye : Szaladgál ott biztosan olyan is !

Kogutovic : Jegenyém, én ebbe beleörülök !... A madmazell gyereket akar ! Hát honnan vegyek ?...

Édes Jegenyém, szerezz nekem egy gyereket !

Jegenye : Hát ha ki tudnád várni azt a pár hónapot !...

Kogutovic : Te örült !... Nekem egy kész gyerek kell ! Ez egy nevelőnő ! Ennek egy nagy gyerek kell, akit neveljen !... Ez nem egy dada !...

Jegenye : Hozzak egy dadát ?... Azt tudok szerezni !...

Kogutovic : Gyereket hozzál !

Jegenye : Azt hoz a dada magával !

Kogutovic : Ne dühösíts, Jegenyé, ne dühösíts ! Ide hallgass : szerezz nekem egy órán belül egy olyan középkorú gyereket ! Az a gyerek ne legyen túlfiatal, de ne is legyen egy öreg gyerek ! Kerül, amibe kerül, pénz nem számít !...

Jegenye : Hát hol lehet venni egy gyereket !... Egy marhaság ! Az ki van zárva !

Kogutovic : Egy marha vagy, ha nem találsz ki valamit. Ki akarsz dobni az ablakon ezer pengőt ?

Jegenye : Mért ? Adnál ezer pengőt ?

Kogutovic : Frászt adnék ! Csak kérdeztem, hogy ki akarsz-e dobni ezer pengőt az ablakon, mert akkor lemennék és elkapnám !... De tudod mit ? Ha egy félóra múlva itt vagy a gyerekekkel, kapsz kétszáz pengőt !

Jegenye : Tudod mit ? Négyszázért hozok egy tizenhatéves gyereket !

Kogutovic : Hozz egy nyolcéveset kétszázért !... Egy vassal nem adok többet ! Annyit nekem nem ér az egész nevelőnő !...

Jegenye : Hát, szegény Sanyikám, én nagyon sajnálok, de rám ne számíts !... (Feláll, kezét nyújt). Szervusz !... (Kis szünet után.) Háromszázötven !...

Kogutovic : Kétszáz !... Egy vassal nem adok többet !...

Jegenye : Hát nagyon sajnálok, Sanyikám... Szervusz !... (Indul, az ajtóban megfordul.) Hát nem bánom, adjál háromszázat és rendben van !

Kogutovic : Ne alkudj, Jegenyé, megmondtam, hogy egy fillérrel nem adok többet kétszáz pengőnél !...

Jegenye : Hát akkor nagyon sajnálok, Sanyikám, szervusz !... (El jobbra.)

Kogutovic : Szervusz !... Na most mi a fenét csináljak ezzel a madmazellel ?...

Jegenye (visszajön): Nézd, Sanyikám, ne csinálj viccet, én is lementem az árral, te is menj föl egy kicsit!... Adsz kétszázötven pengőt és van egy nagy gyereked!...

Kogutovic: Kétszáz pengőt adok és passz! Vassal se többet!

Jegenye (nagyon dühösen): Hát akkor szervusz! (El, bevágja az ajtót.)

Kogutovic (dühösen): Hogyne!... Kétszázötven pengőt egy kész gyerekért! Ennyi pénzért egy vadonatúj gyereket kapok.

Ligeti (figyel az ablaknál, mikor Kogutovic felé fordul, hirtelen énekelni kezd): Az én babám egy fekete tyúk... stb.

Kogutovic: Ez a legnagyobb pimaszság!... Ez hol énekel, hol hallgatózik!... Mikor fest ez?

III. JELENET.

Colette, Kogutovic, (kinn Ligeti).

Colette (fiatal szép nő, balról jön): Pardon, kedves Kogutovic úr!...

Kogutovic: Nini, a madmazell!... Tessék, gyönyöröm!...

Colette: Csak azt akarom mondani, Kogutovic úr, hogy nekem ez az egész ügy nagyon gyanus!... Fölvesz engem nevelőnőnek és egész nap nincs semmi dolgom!... Hát azért vett fel, hogy egész nap magát nézzem?

Kogutovic: Bizony Isten!... A vesémbé lát!...

Colette: Én gyerek mellé lettem idehozva!... Hol a gyerek?!...

Kogutovic: Én nem tudom, hol mászkál az a kölyök!... Három nappal ezelőtt elment hazulról... Ugy látszik, valahol züllik!... De én nem bánom, hadd tombolja ki magát az a gyerek!

Colette: Egy tízéves gyerek?

Kogutovic: Mért tízéves? Tizenegy éves!... Jaj, tudja mi a gyanum? Berukkolt katonának!

Colette: Ne tessék viccelni!... Ha nekem rövid időn belül nem lesz itt az a gyerek, hát én megyek!

Kogutovic: Na ne izéljen, drága kis Colette!... Mért olyan sürgős magának az a kölyök?... Maradjon itt szépen és várjon türelmesen, meglátja, ha vár kicsit, lesz gyerek!... Na ne legyen olyan dühös!... (Simogatja.)

Colette (ráüt a kezére): Nem megkezevel, maga neveletlen?!...

Kogutovic (félre): Csak nevelőnőnek ne kezdjen az ember!...

Colette: Hát nézze, Kogutovic úr!... Én most utoljára felszólítom: mellém egy gyereket vagy nem?

Kogutovic: Drága kis Colette, csületszavamra kijelentem, fél

mulva itt van a gyerek!... De a félóra ne menjen el hiába,

elvégre fizetem!... (Hirtelen h

vel.) Jaj, Colette!... Jaj!... (A

öleli.) Becsületszavamra, lesz gyerekek!... Lesz gyerek!... (C

kolja a karját.)

Colette (ellenkezik): Na ne izéljen!... Na, Kogutovic úr!... Na ne!

Sanyi!... (Már majdnem hagyta magát megcsókolni, mikor meglátta az ablakban Ligetit, aki tágramer

szemekkel figyel. Rémülten.) Jaj, Istenem!... Ez mindent lát!

Mondieu!... (Elszalad balra.)

Kogutovic (Ligeti néz, aki hirtelen dalolni kezd, borzasztó dühösen)

Na, ezt én lerúgom innen!... még illyeb pimasz frátert életembem nem láttam!... (Hirtelen öltö

tel.) Na megállj, te csirkefogó! (Csöngel.) Mingyárt nem fog énekelni!...

Szobalány (jobbról): Parancsol a nagyságos úr?

Kogutovic (odahúzza magához a szobalányt és halkán): Mondja, fiam, hogy is hívják azt az ügyvédet, aki a fejünk felett lakik?

Szobalány: Doktor Sas Ármin. Mért tetszik kérdezni?...

Kogutovic: Semmi, fiam, semmi... Szóval Sas Ármin! Köszönöm elme!... (Szobalány indul, mikor az ajtóban van, utána szól.) H

Adél!... Jöjjön csak, fiam!... (Halkan.) Fiam, én egy negy

órán belül elutazom Csabára nagybátyámhoz... A kisfián

akarok vinni valami ajándékot!... Itt van ötven pengő, fogja, sz

ladjon ide a sarokra a Katsinkához, hozzon föl egy tizenkét-tizen

három éves gyereknek való matróruhát!... Siessen, fiam!... Me

értette?...

Szobalány: Igenis!... Hozom!... (El jobbra.)

Kogutovic (Ligeti felé): Na, építés úr, most vigyázzon!... (Gyorsan a telefonhoz lép, lapoz a könyvben.)

Doktor Sas!... Sakál... Sakter.

Samburg... Sas!... Sassassass-
sossos!... Itt van!... Sas Ár-
min... Halló! 214-28... Igen!...
Kasztihand!... Sasfészek... izé...
Saslakás? Igen?... Sas Ármin
ügyvéd úr személyesen! Alá-
szolgája! Itt Kogutovic!... Igen,
innen lennről!... Kedves Vércse
úr... ja, tudom, Sas!... Sas
úr!... Egy kis szívesség!... Na-
gyon kérem, a középső szoba abla-
kán dütsön ki egy vödör vizet!...
Hogy minek... Majd holnap el-
mondom az egészet az ügyvéd
úrnak!... Ne is tessék kinézni
az ablakon, csak tessék önteni!...
Nagyon lekötelez!... Köszönöm
szépen!... Alászolgája!... (Le-
teszi a kagylót, közelebb lép az ablak-
hoz és Ligetihez.) Mit szól, Rem-
brandt úr, milyen szép idő van!
Ligeti: Gyönyörű, kérem, gyönyörű!
Kogutovic: Nem gondolja, hogy esni
fog?
Ligeti: Ugyan kérem, az ki van zárva!
Kogutovic: Fogadjunk!
Ligeti: Dehogy fogadok, hát csak
nem fog esni ilyen derült égből!...
(Fölnéz, abban a pillanatban vastag
sugár víz ömlik rá, beesik az ablakon
a szobába, lassan föltápáskodik,
csurog róla a víz, kétségbeesve.) Még
jó, hogy nem fogadtam!... (Fel-
áll, az egész arca csupa víz, a bajusza
leázik és leesik. Rémműlten.) Szent
Isten, a bajuszom!... Hova esett
a bajuszom?...

Kogutovic (megdöbben): Ligeti!...
Maga az?!... Hát ezért volt olyan
ismerős!... (Összecsapja a kezét.)
Maga csirkefogó!... Hogy került
maga az állványra?

Ligeti (ünnepélyesen): Mindent el-
mondok!... Én szeretem az Elzát!

Kogutovic: Az én feleségemet?...
És ezért kifesti a házunkat?...
Látja, ez szép magától!

Ligeti: Tíz évig udvaroltam az Elzá-
nak, szenvedtem érte, állandóan
az árnyékában voltam...

Kogutovic: Nyáron, a hőségben ez
nem is lehet olyan rossz!...

Ligeti: A kutyája voltam...

Kogutovic: Na, ne ugrasson olyan
sokat, halljuk, mi volt aztán?

Ligeti: Reménytelenül szerettem tíz
évig, aztán jött maga és egyik
napról a másikra elvette feleségül!

Kogutovic: Mindig maga volt a szc-
rencsésebb!

Ligeti: De maradt a számomra egy
reménysugár! Elza nekem meg-
ígérte, hogy amint rájön vagy bizo-
nyítékot kap, hogy maga meg-
csalja, az enyém lesz!... Én azóta
lesem magát, hogy bizonyítékot
szerezsek és követem magát min-
denütt, mint az árnyék!...

Kogutovic: Most belém szerelmes?...
Fejlődik a gusztusa!

Ligeti: És ezért állok itt két hete ezen
az állványon és tatarozom a há-
zat, hogy benézhesek az ablakán!
Uram, én két hete állok azon a
vékony kis pallón, egész nap aszpi-
rint szedek szédülés ellen...

Kogutovic: Most mondja Ligeti! Nem
szégyeli magát, komoly kereskedő-
ember letére itt mázolni a falat a
negyedik emeleten!?

Ligeti: Ne féltsen engem, Kogutovic
úr!... Csak ki kell várni!... Majd
még fölviszi az Isten a dolgomat!...
Jövő héten már az ötödik emeleten
dolgozom!

Kogutovic: És mondja, maga csirke-
fogó!... Micsoda bizonyítékot tu-
dott eddig kilesni ellenem?

Ligeti: Hát kérem! Először is ez a
nevelőnő itt a házban, ez roppant
gyanus nekem!... De ez még
semmi! Van egy konkrét bizonyí-
tékom is!... Magának van egy
tizenhárom év körüli törvénytelen
gyereke!... Egy fattyaja van
magának!...

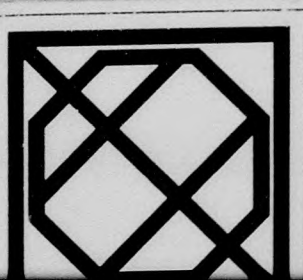
Kogutovic: Nekem egy fattyajám?...
Na, maga egészen megsédült itt
ezen az állványon. Honnan veszi
ezt a marhaságot?

Ligeti: Mindent tudok!... Hallot-
tam az ablakon keresztül, mikor
beszért a barátjával a gyerekéről,
később hallottam, hogy a szoba-
lánynak is beszért róla!...

Kogutovic (dühösen): Na, most már
elég!... (Az ablakra mutat.)
Mars ki!

Ligeti: Megyek!... De ne hogy azt
higyje, hogy megszabadult tőlem!
Én imádom Elzát! (Fényképet
vesz ki a zsebéből, megcsókolja.)
Elzuskám! (Kilép az ablakon, rö-
gön énekelni kezd.) Lesz maga juszt
is az enyém!... stb.

Kogutovic (dühösen): Csirkefogó!...
Este fel fogok telefonálni ennek az
ügyvédnek, hogy dobja le az író-
asztalt!... (El balra.)

IV. JELENET.

Szobalány, Colette, majd Ligeti.

Szobalány (csomaggal jön jobbról, át akar menni balra).

Colette (balhátról): Adél!... Hol van a nagyságos úr?

Szobalány: A szobájában van... Rögtön el fog utazni a nagyságos úr Csabára!...

Colette: Elutazik?... Csabára?... És mi lesz a gyerekekkel?

Szobalány (mutatja a csomagot): A gyerekek kap egy szép ajándékot a nagyságos úrtól!... (El balra.)

Colette: Három napja elcsavarog és még ajándékot adnak egy ilyen kölyöknek! Na, itt már tényleg szükség van egy szigorú nevelőnőre!... Majd én megtanítom!... (Indul balra.)

Ligeti (bemászik az ablakon és Colette után szól): Pardon!

Colette (rémülten): Jaj!... Mon dieu! (Menekülni akar.)

Ligeti (elé áll): Pardon, kisasszony!... (Húzza vissza.) Pssz!... Szabad?... Colette (fejéhez kap): Rosszul vagyok!

Ligeti: Ligeti vagyok!... Rövid lesznek!... Egy nagy kérésem volna! Legyen a Kogutovicé!

Colette: Mi az?... Megőrült?

Ligeti: Könyörgöm, drága kisasszony, legyen a Kogutovicé és engem boldoggá tesz!

Colette: Pfüj, micsoda romlottság!... Mondja, hogy mer maga ilyen ajánlatokat tenni?!... Minek néz maga engem?

Ligeti: Hogy minek nézem?... Azért nézem, hogy a Kogutovicné az enyém legyen!... Mondja, mit hagyja könyörögni azt a Kogutovicot?...

Colette (dühösen): Na, most aztán elég volt!... Ilyesmire én a világ minden kincséért se volnék kapható!...

Ligeti: És négyszáz pengőért?

Colette (dobbant a lábával): Nahát ez sok!

Ligeti: Hát akkor kap háromszázat!... Kogutovic (balról matrózruhában, gyerekeknek maszkirozva).

Ligeti: Egy vasat se kap!... Itt a törvénytelen gyerekek!... (Didalman.) Elza az enyém lesz! (Elrohan jobbra.)

V. JELENET.

Colette, Kogutovic.

Colette (ránéz a gyerekekre és örömmel): Jaj, de helyes!... Te vagy a Kogutovic úr kisfia?... Különböztet le se tagadhatná, úgy hasonlít rá!...

Kogutovic: Igen, néni, én vagyok Pistika!

Colette: Nahát, Pistika, én vagyok új francia nevelőnő!

Kogutovic (a nyakába ugrik): Jaj, de örülök!... (Fogdossa.) Jaj, de jó nő a néni!

Colette (lefejtli magát): Ne rosszkodj, Pistika!... Milyen nagy gyerekek vagy te már!... Hány év vagy?

Kogutovic (mély hangon): Negyvenegy!... izé... tizennégy!...

Colette: Csak tizennégy? Hiszen ekkor még nőssz!

Kogutovic: Még nőzők!... (Kopogja.)

Colette: Ja igaz!... Mondd csak!... Hol jártál te három napig, madmoazell?

Kogutovic: Jaj, madmoazell, kirándultam a gyerekekkel, olyan csúsz volt!

Colette: És ez tartott három napig?

Kogutovic: Hát minden csoda három napig tart!... (Hirtelen.) Madmoazell, én ölbe akarok ülni!

Colette: Nem szégyeled magad, nagyfiú létedre ölbe akarsz ülni?

Kogutovic: Hát akkor üljön a madmoazell az én ölembe!...

Colette (félre): Egészen az apja!... (fenn.) Remélem, Pistike, nem lesz rád kifogásom!... Remélem, jól leszünk?...

Kogutovic: De mikor?... (Nyafogva.) Én ölbe akarok menni!

Colette: Mondtam már, hogy ne szabad!

Kogutovic (Bögve): Én ölbe akarok menni!... (Hangosan bög.)

Colette: Na, ne sírj, Pistike, nem lehet, nom, gyere szépen!... (Leül.)

Kogutovic (boldogan az ölébe mászik): Ja, de jó itten!... (Simogatja.) Na, most beszéljen valamit!

Colette: Na jó!... Mesélek valamit a sárkányról?

Kogutovic: A feleségemről egy szót se!... izé... erről ne!...

Colette: Na jó, hát akkor meséljen valami másról! Hol volt, hol nem volt, az óperenciás tengeren túl...

Kogutovic : Hát ez nagyon szép volt...
Most gyerünk lefeküdni!

Colette : Álmos vagy, Pistike?

Kogutovic : Dehogyan vagyok álmos!...
Csak le akarok feküdni!

Colette : Hát eredj, feküdj le!

Kogutovic : Egyedül?!

Colette : Tán csak nem félsz?

Kogutovic : Dehogyan nem!

Colette : Hát mitől félsz?

Kogutovic : Félek, hogy nem tetszik
utánam jönni!

Colette : Ilyenkor még nem kell le-
feküdni!... És ne nyafogj állan-
dóan, mert mingyárt meghúzó-
m a füledet!...

Kogutovic (bőg) : Tessék engem le-
vetkőztetni!

Colette : Ne bőgj, mert rögtön térde-
pelni fogsz!

Kogutovic : Térdepelni?... Hát imád-
kozni nem fogok, hogy jöjjön!...

Colette : Ne feleselj!... Ha ilyen
rossz leszel, szólok a papának!

Kogutovic : Jó helyre fordul!... (Bőg)
Én le akarok feküdni!...

Colette : Most azonnal térdepelj ki a
sarokba!... Gyerünk! (Meggfogja
a fülét és a sarokba viszi.) Letér-
delni!

Kogutovic (letérdel) : Imádlak!...
(Colette dühösen leül.)

**Szobalány (jobbról jön, meglátja Ko-
gutovicot)** : Szent Isten!... Mit
csinál a nagyságos úr?...

Kogutovic (rémülten) : Pszt!... (Két-
ségbeesetten mutat a nevelőnőre, majd
az ujját a szájára teszi.)

Szobalány : Nade, nagyságos úr, hát
mi van a nagyságos úrral?...

**Kogutovic (könnyölgően összekulcsolja a
kezét)** : Pszt!... Adél, az Istenért!

Szobalány : Nade nagysá...
Kogutovic (dühösen súgva) : Kuss,
trampli!... Mars ki!

Szobalány (rémülten) : Jaj, Istenem!
A nagyságos úr megőrült!...
(El jobbra.)

Kogutovic (zavartan Colettehez) : Nem
marhaság? Mindenki összetéveszt
a papával!

Colette : Na, most az egyszer meg-
bocsájtok!... Állj föl!... Gyere,
lefektetlek!...

Kogutovic (boldogan felugrik) : Gye-
rünk, drága madmazell!... Na,
végre!...

Colette : Ugye erre van a hálószoba?
(Bemegy előre balra.)

Kogutovic (kihúzza magát) : Az ember
nem is hinné, hogy mit tesz a
fiatalos megjelenés!... (Boldogan
tapsikálva utána megy.)

VI. JELENET.

**Elza, majd Colette, majd Kogutovic,
majd Ligeti.**

**Elza (jobbról jön útiruhában, kezében
kis nécessaire, másik kezében izga-
tottan lobogtat egy sürgönyt)** : Mért
sürgönyözött ez a Ligeti, hogy
jöjjelek rögtön haza?... Csak nem
csal meg az uram?... (Körül-
néz.) Mi az, nincs itthon senki?...
Halló!...

Colette (balról hátrabeszélve) : Csak
vetkőzz le, kicsikém, rögtön jö-
vök!...

Elza (megdöbbenve) : Szent Isten!...
Hát ennyire vagyunk?!...

Colette (félre) : Hát ez ki? (Fenn.)
Kit tetszik keresni?...

Elza : Ne haragudjon, hogy zavarom,
én vagyok a Kogutovicné!...

Colette (örömmel) : A nagyságos asz-
szony?!... Kezicsókolom!...
Mikor tetszett megérkezni?

Elza (dühösen) : Önnel nem tárgya-
lok!... Hol az uram?!

Colette : Elutazott két hétre!...

Elza : Elutazott?!... Hát kicsoda
maga tulajdonképpen?!

Colette : Én vagyok a francia nevelő-
nő!...

Elza : Francia nevelőnő?!... Hát
kit nevel itt maga?!... És kitől
jött ki a hálószobából?

Colette : A Pistikától jöttem!...

Elza : Ki az a Pistike?!...

Colette (nevet) : Kicsoda? Hát a
nagyságos asszony kislánya!... Na-
hát ez egészen a nagyságos úr!...
Hogy hasonlít rá!...

Elza : Az én kislányom?!... Hát miket
beszél maga?... Hiszen nekem
nincs is gyerekem!...

Kogutovic (balról) : Hát meddig vár-
jak még a madmazellre?!...
(Meglátja Elzát.) Juj!... (Ré-
mülten indul vissza.)

Elza (szédülten) : Jaj... Egészen a
Sanyi!... (Lerogy a dívánra.)

Colette : Pistike, ne menj ki!... Ide
gyere!...

Ligeti (belép az ablakon) : Elzuskám
Itt vagyok!...

Elza (egészen rosszul van) : Jaj! Én
megőrülök!... Mi van itt?!...

- Ligeti:** Ne haragudjon, Elzuskám, hogy tegnapelőtt sürgönyöztem, hogy azonnal utazzon haza, de egy döntő adat birtokában vagyok! Sándornak törvénytelen gyereke van!... (Kogutovicra mutat) Ime!...
- Kogutovic:** De egy marha a bácsi!...
- Elza:** Ez igaz lenne?!... (Colette hez.) Kisasszony, maga menjen kil...
Colette: A Pistikét is vigyem?
Kogutovic: Hát persze!... (Menni akar.)
- Elza:** A gyereket hagyja itt!...
Colette: Igenis!... (El balhátul.)
Kogutovic (félre, kétségbeesve): Hogy mért nem vitriolt öntöttek le a Saséktól!?
- Elza (kétségbeesve):** Hát mondja, Ligeti?!... Hát ez igaz?! Ez lehetséges?... Ez a vízfejű gyerek az én férjemé?!...
- Ligeti:** Ez igaz, Elza!... Nem nyugodtam addig, amíg a bizonyítékot meg nem szereztem!... És most emlékezzen, mit ígért: ha megbizonyítom, hogy a férje megcsalja, az enyém lesz!... Drága Elza, most elutazott a férje... kettesben vagyunk, itt a legjobb alkalom!... (Hozzálép, megfogja a kezét.) Elza!... Végre leghőbb vágyam...
- Elza (Kogutovicra mutat):** Pszt!... Nicht vor dem Kind!
- Kogutovic (dühösen):** Ne is!... De ne bizony!...
- Ligeti:** Hát küldje ki a gyereket!
- Elza:** Izé... hogy is hívják!... Pistuka, Eredj ki, fiacskám!
- Kogutovic:** Nem megyek!...
- Elza:** Mért nem mész, fiacskám?
- Kogutovic:** Én nézni akarok!...
- Ligeti (dühösen):** Azonnal menjél ki!
- Kogutovic:** Hogy mer így beszélni velem, maga taknyos!...
- Elza:** A mai gyerekek!... (Kogutovichoz.) Pistuka, menjél ki szépen! majd ha szükség lesz rád, hívni foglak!
- Kogutovic (dühösen):** Rám is szükség lesz?... Na, Ligeti bácsi, magáról is megvan a véleményem!... (El balra.)
- Elza:** Kétségbe vagyok esve!... Hogy az embernek három hét alatt szülessen egy ilyen nagy lakli gyereke!...
- Ligeti:** És hogy az apjára üt!
- Elza:** Az semmi!... Ahogy én fogok az apjára ütni!...
- Ligeti:** Ne erről beszéljünk most Elza!... Bosszulja meg azt a ronda gyereket!... Kettesben vagyunk, Elza!... A szádat!... Add a szádat!
- Elza:** Hagyjon engem!
- Ligeti:** Maga hagyjon engem!... (Csókolja a kezét.) Nincs időnk habozni, Elza... ahogy én magam ismerem!... A férje már két hét múlva betoppánhat!...
- Elza:** Jaj, ne... nem lehet!...
- Ligeti:** Megígérte, Elza!... Az enyémnek kell lennie!... Elza már itt az ideje, hogy tegezzen!...
- Elza:** Te hülye!...
- Ligeti (mámorosan):** Igy!... Igy!... Ölelj vadul!... Add a szádat!... (Erőszakkal átkarolja és szájoncsókolja.)
- Kogutovic (balról jön, visszaöltözve piszamájába):** Áá!!... Most megcsiptelek, te bestia!...
- Elza (rémülten):** Jaj!... A Sanyi!...
- Ligeti:** Maga nem utazott el?!...
- Kogutovic:** Majd én adok neked, te bestia!... Elválunk!...
- Elza:** Még te beszélsz, akinek egy törvénytelen gyereke van!... (Észbekap.) Vagy talán csak nem te voltál a törvénytelen gyerek, az aki az előbb itt volt?!
- Kogutovic:** Hát persze, hogy én voltam! Csak bementem a másik szobába megöregedni!...
- Elza:** Ugy? És mirevaló volt ez?!
- Kogutovic:** Hogy meglássam, hogy tényleg képes vagy-e megcsalni ezzel a kőművessel! (Dühösen Ligetihez.) Mars ki tatarozni!...
- Colette (balhátulról):** A Pistike itt van, kérem!?
- Elza:** A Pistike nincs egyáltalán!... Maga, fiam, elmehet!... El van bocsátva!...
- Colette:** De kérem, engem idevettek a gyerek mellé!...
- Kogutovic:** De hát értse meg, kisasszony, nekem nincs gyerekem!...
- Colette:** Ugyan kérem!... Most letagadják nekem a gyereket!...
- Elza:** Hát nézze, kisasszony!... Ha ebben a lakásban talál egy gyereket, akkor ittmaradhat!...
- Jegye (beront jobbról rövidnadrágos matróruhában, kitárja a karjait Kogutovic felé):** Papa!... (Halkabban.) Ide azt a 200 pengőt!...

Függöny.

(Előadási jog fentartva)

1	
15	
20	2
26	
32	
36	3
42	
46	
57	
63	

1. Izes ill.
2. Régi t.
3. Hegy c.
4. van ily
5. Tatár
6. Meglep
7. csoloto
8. Család
9. A 31
10. női név
11. Gőz- é
12. mású g
13. alkatré
14. Ucca i
15. ven
16. Ügyvé
17. P és S
18. város
19. Éneklő
20. Keresk
21. vidítés
22. Vigyáz
23. A-val r
24. gyar k
25. „Csodá
26. (Szabó
27. Aki na
28. Vissza
29. és Z b
30. ékelve,
31. teszi
32. Vizi t
33. Hóáll
34. Jókai-r

6. sz. keresztrejtvény

Készítette: Ács Károly

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10		11
		12			13			14				
15							16					
		17			18			19				
20	21		22	23			24			25		
26		27	28	29					30	31		
32			33					34				
			35									
36	37		38					39	40		41	
42				43				44	45			
46			47				48	49		50		
		51	52		53			54	55	56		
57							58					
		59			60	61		62				
63					64			65				

Vízszintes sorok:

- Izes illat
- Régi úrmérték
- Hegy és völgy is van ilyen
- Tatár főúr
- Meglepetéssel kapcsolatos ige
- Családfő
- A 31. függ alatti női név becézve
- Gőz- és légnymású gépek fontos alkatrésze
- Ucca idegen nyelven
- Ügyvédek kenyere
- P és S között a városok királya
- Éneklő szócska
- Kereskedelmi rövidítés
- Vigyáz
- A-val nagy magyar költő
- „Csodálatos...“ (Szabó Dezső)
- Aki nagyon okos
- Visszafelé olvasva és Z betűt közbeékelve, a hal is ezt teszi
- Vízi tündér
- Hőállapot
- Jókai-regény címe
- Iz
- Bű
- Keleti fejedelem
- Német nép
- Becéző férfinév
- Kicsinyítő képző
- Időhatározó szó
- Olasz névelő
- Mutató szócska
- Riai-val félsziget
- Női név
- L betűt hozzátéve, az első testvérpár egyike
- Világfürdő
- Szántóvető eszköz része
- U. a., mint 54. vízszintes
- Osztrák folyó
- Óbudai sportegylet
- Kiváltságos ember volt
- Orosz színmű címe
- Pék mondhatja

Függőleges sorok:

- Ady-kötet címe
- A középkor előtti kor
- Hindu törvényhozó, s-sel latinul kéz

- Horgony idegen nyelven
- Rangjelző
- Most is előtted van

- Zeneműveken látható rövidítés
- Népfaj
- Gyümölcs
- Becéző férfinév
- Herczeg Ferenc novelláskötetének címe
- A val kocka idegen nyelven
- Személynévmás
- Z-vel egyik évszak neve
- Fordítva: könyörög
- Van ilyen iskola és csapás is
- Ital mássalhangzói
- Kicsinyítő képző
- Női név
- A „tör“ szó anagrammája
- Fordítva „...bam“
- Vonatkozó névmás
- A-val menyasszony
- Fordítva búcsúzó szócska
- Török név
- Helyhatározó rag
- Sír
- Nemes lovak csoportja
- Aki Budapesten lakik, az pesti...
- Mohamedán pap
- Növény része
- A és B is az
- Ide is oda is állat
- Ban-ben idegen nyelven
- Dobuccai kérdőszócska

Az 5. sz. keresztrejtvény megfejtése. *Vízszintes sorok:* 1. Takaros 7. Takarék 13. Elő 14. Ész 15. Ida 16. Élő 17. Hír 18. Máv 19. Ez 21. Ordas 24. Ne 25. Kár 27. Tód 28. Lék 30. Amó 32. Óra 33. UTE 35. Nemezis 38. Robotol 41. Át 42. Ta 43. Maraton 47. Demeter 51. Amo 52. Olé (Bolé) 54. Ábó 55. Mész 57. Vél 58. Sás 60. An 62. Petit 64. Po 65. Zab 69. Ren 70. Isa 71. Nil 73. Áru 75. ETO 76. Normafa 77. Benedek. *Függőleges sorok:* 1. Teherán 2. Aliz 3. Kör 4. Rén 5. Os 6. Szurtos 7. Tivadar 8. Ad 9. Kar 10. Rém 11. Elán 12. Követel 20. Rá 22. Dór 23. Lé 25. Komárom 26. Réz 28. Láb 29. Kutatás 31. Me 34. To 36. Eta 37. Ido 39. OTE 40. OTE 43. Magazin 44. Am 45. Tűz 46. Novella 47. Délibáb 48. Más 49. Eb 50. Rokonok 53. Lét 56. Év 59. Ár 61. Naso 64. Pete 66. Bar 67. Ena 68. Hun 69. Red 72. If 74. Re

Előfizetési ár:

¼ évre 2 pengő 40 fillér, ½ évre 4 pengő 80 fillér
Ausztriában példányonként 50 Groschen

Felelős szerkesztő és kiadó: TOLNAI SIMON
Kiadótulajdonos: TOLNAINYOMDAI MŰ-
INTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT RT

Nyomatott Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadó-
vállalat Rt. mélynyomó-körforgógépein.
Budapest, VII, Dohány ucca 12 szám

Délibáb

*Bánky Vilma, aki szüleinek látogatására vasárnap este
Budapestre érkezett*